

AIARALDEA *hemen*

IKERKETA:
Pandemia egoerak eskualdeko emakumeengan* izandako eragina aztergai 10-13 or.

JASONE PIKATZA ITURRITZA:
“22 lamina prestatuko ditut Amurrión eskainiko dudako erakusketarako” 25 or.

EKONOMIA 15
Tubacexeko langileek 100 egun beteko dituzte greba mugagabeen
Jesus Esmorisek gutun irekia bidali die beharginei

KULTURA 24
Maite Garcia Riobo idazle urduñarrak lan berria plazaratu du
Iragan astean aurkeztu zuen *Cocktail de vida* liburua
Urduñako zezen-plazan

AIARALDEA 18-21
60 tortura kasu baino gehiago zenbatu dituzte Aiaraldean
Eusko Jaurlaritza tortura kasuen errolda osatzen ari da

KIROLA 26-27
Arabako Selekzioko hautatzaile izandatu dute Endika Guerrero
Eskubaloia lotutako betselako proiektuak ere baditu esku artean

ARABA
HELBURU

ETORKIZUN PARTEKATUA
ERAIKITZEKO PROZESUA

12 ERRONKA

KO-HERRITARTASUNA
EKO-BERRIKUNTZA
EKO-LURRALDEA
KO-GOBERNANTZA

EMAITZAK
irekia.araba.eus/eu/araba-helburu

araba *álava*
foru aldundia diputación foral

erreportajea

Laudioko egoitzako zaintzaile eta egoiliar bat manifestazio bat txaloka. Iñaki Montes

Bizitza duinen zaintzaile prekarioak

Prekarietatearen aurka borrokatzeagatik bi langile kaleratu dituzte La Encina egoitzatik. Baina prekarietateaz hitz egiteko orduan, nola islatzen da hori horrek zahar egoitzen barruan?

Testua **Aimar Gutierrez Bidarte**

COVID-19 birusaren aurkako borroka eremu nagusietako bat izan dira zahar egoitzak. Gaixotasunak gogor kolpatu zuen bertan pandemia egoeraren hastapenetan. Bertako langileek egundoko ahalegina egin dute azken urtean egoiliarren osasuna eta ongizatea bermatzeko helburuarekin.

Esfortzu berdina egin dute Artziniegako La Encina egoitzako langileek ere. Ez dute koronabirus kasu bakar bat ere atzeman baina ziurgabetasun eta beldurrari aurre egin behar izan diete era berean. *Aiaraldea hedabidea* bertako langileekin elkartu da erresidentzietako ateaz bestaldean gertatzen denaz hitz egiteko.

Langile falta

Arazo orokortua da, bereziki egoitza pribatuetan: ratioak gaizki ezarriak daude. Horrela adierazi dute La Encinako langileek: “4-5 langileko lan taldeek ezin dute 50 egoiliarrentzako arreta bermatu. Ez dago araudi zehatzik ratioak ezartzeko orduan eta enpresek malgutasun handiarekin jokatzen dute. Batzuetan sukaldariak edo beste zerbitzu etako langileak hartzen dira kontuan, baina hori ez da erreala”.

Egoiliarrek dira egoera horretan kaltetuenak, haien erritmoa ez baitator bat langileek derrigorrean izan behar duten lan-erritmoarekin: “Egunero denbora bat eskaini behar zaio nagusien higiene pertsonalari, hauek janzteari, behar dutenei janariarekin laguntzeari... Oso azkar egiten dugu dena eta aitona-monek ez dute merezi duten arreta jasotzen, langileok ez dugu beraiekin erlazionatzeko tarterik”.

Arreta duina

Hain zuzen ere alderdi psikoosiala oso alboratua dagoela nabarmendu dute egoitzako langileek, eta lan-baldintza prekarioak dira horren erantzule nagusia. “Ez dago egoiliarrekin hitz egiteko tarterik, beraiekin paseatzeko tarterik... Pertsona edadetuak behar handia dute euren beldur eta sentimenduak adierazteko. Zentzu horretan zaintzaileekin lotura estua dute, eta are gehiago pandemia garaian, gu baikara senideekin duten zubi bakarra. Arreta duina merezi dute”.

Lan-zamak, lan-erritmoak, langile kopuruak... Guztiak dauka eragin zuzena zaintzaren deshumanizazioan: “Askotan muntaketa-kate batean banengo bezala sentitzen nintzen: garbitu, jantzi, altxatu, garbitu, jantzi, altxatu...” adierazi du La Encina egoitzako langile batek.

Langileak ez ezik, egoitzetako erabiltzaileak ere lan-baldintza prekario hauen biktima zuzenak dira.

Beharrezko titulazioa

Artziniegako zaintzaileek zahar-egoitzetan lan egiteko beharrezko kualifikazioaren garrantzia ere nabarmendu dute: “Formakuntza egokia ezin bestekoa da, esaterako, egoiliarren behar emozionalak artatu ahal izateko. Familia senide bat instituzionalizatzen dutenean etxean egoerarik onenean jasoko lituzkeen zaintza eta arreta bermatu nahi dizkiotelako da. Guk kalitatezko zerbitzu horieman behar diegu, eta hori lan mekanikoetatik haratago doa. Alde handia dago 2-4 urteko ikasketen eta 70 orduko ikastaroen artean, jarraibide askoz gehiago ikasten dira lehenengo kasuan.”

Hainbat kasutan ere langileek

erreportajea

euren kualifikazioari ez dagozkien lanak egiten dituzte, horretarako titulazio egokirik ez dutelako edota euren lanpostuari ez dagokion jarduna delako.

Besteak beste, egoitzetako arduradunen negozio gosean ikusten dute zaintzaile askok eta askok gabezia hauen funtsa: “Erresidentzien kudeaketaz arduratzen direnak ez dira zaintzaileak, negozio bat bezala heltzen diote gaiari. Gure lana, ordea, bizitzaren azken etapan dauden horiei bizitza duin bat eskaintzea da”.

Lan hitzarmena

Bada egoitzetako zaintzaileen lan baldintzak are gehiago kaltetzen dituenik ere: indarrean dagoen lan hitzarmena, esaterako. Araban eta Bizkaian ez bezala, Araban estatu mailako lan hitzarmena aplikatzen da zahar-egoitzetan. Ondorioz, Arabako egoitzetako langileek Gipuzkoa eta Bizkaiko langileek baino 200 ordu gehiago egin behar dute lan urtean. Lansaria, ordea, askoz

Langileak ez ezik, egoitzetako erabiltzaileak ere lan baldintza prekario hauen biktima zuzenak dira

baxuagoa da: 997 euro gordin hilean. Gainera, gaixotuz gero ez dute soldatarik jasotzen bajaren lehenengo lau egunetan; hortik aurrera, %60.

La Encinako lan-gatazka

Pandemiaren momenturik bortitzenean demaseko ahalegina egin ostean langileen lan-egutegia aldatzea ebatzi zuen Artziniegako egoitzako zuzendaritzak irailean. Hartutako neurrien artean zeuden beharginei librantza egunak kentzea eta lankideen arteko txanda aldaketak debekatzea.

Horretaz gain, hiru txandako erreleboetara hasi ziren lanean. “Horrek aldaketa sakona ekarri zuen gure lan baldintzetan, eta guk jakin bagenekien beste eredu bat ezarri zezaketela, langile batzuk prest baitzeuden, esaterako, gaueko txanda finkoak egiteko. Zuzendaritzarekin egutegi berri bat adosteko ahaleginak egiten hasi ginen orduan”. Egutegi horren gabezia nabarmenetako bat zen txanden artean legez egon beharreko 36 orduak betetzen ez

“Lan eskubideen alde borrokan ari ginenak jazarritz, zigor eredugarri bat ezarri nahi izan dute La Encina egoitzako arduradunek”

zirela. Bide horretan hauteskunde sindikalak egin zituzten abenduan, egoitzako arduradunek inelkartuko zen ordezkaritza bat osatzeko. Zuzendaritzaren erantzuna are egutegi zorrotzagoa ezartzea izan zen: lau egun lan eta bi egun jai. “Egutegi zurrunagoa eta askoz nekagarriagoa” Hori gutxi balitz, hiru hilabeteren buruan, apirilean, zuzendaritzak berriro berrikusi zuen egutegia eta sindikatuan antolatutako langileei ordutegi gogorragoa ezarri zien: “Gure aurkako jazarpena argia zen”.

La Encinako arduradunek langileen aurka abiatutako oldarraldiak goia jo zuen apirila bukaeran bi langile kaleratu zituenean. Fede txarraean jokatu izana eta jarrera desegokiak izatea argudiatu zuen hauek gauzatzeko: “Lan eskubideen alde borrokan ari ginenak jazarritz, zigor eredugarri bat ezarri nahi izan dute arduradunek. Eta guzti honen erdian, egoiliarak dira kaltetuak beste behin ere. Izan ere jasan behar duten langileen errotazioa oso gogorra da haientzat”.

Aiaraldeko herritar ugari batu dira kaleratzeen aurka La Encinako langileek deitutako mobilizazioetara. Aiaraldea.eus

babestutako edukia

Aiaraldeko GIDA KOMERTZIALA

**ESPAZIO
DIGITAL BAT**
nahi duzu
dirutza gastatu
gabe?

Zure produktu eta zerbitzuen
ESKAPARATE DIGITAL
bat izatea gustatuko litzaizuke
aiaraldea.eus webgunean?

**ZURE WEBGUNEKO
TRAFIKOA IGO**
nahi duzu edota
**sare sozialetako
JARRAITZAILEAK HANDITU**
gure euskarrien bidez?

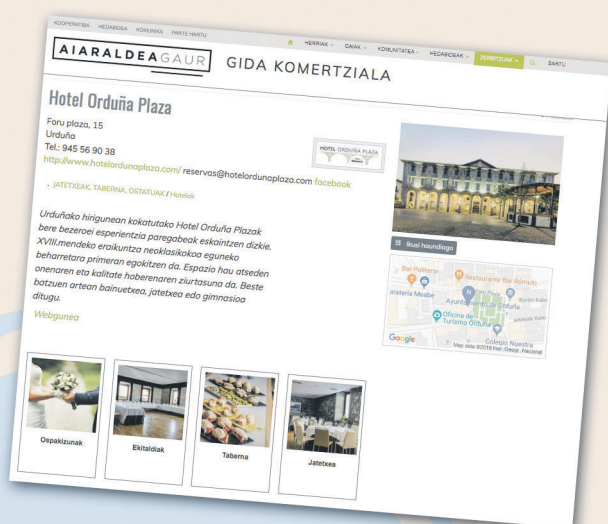
@aiaraldeagaur

3.000
jarraitzaile

4.400
jarraitzaile

**ESKUALDEKO
GIDA DIGITAL**
bakarra

**Eskualdeko
WEB BISITATUENEAN**
(bataz beste 3.300 bisita
egunero) **zure microsite
edo espazio digital
berezia eskaintzen
dizugu**

HAU DA BILATZEN DUZUN ESPAZIOA
***aukera anitz (papera, sare sozialak eta webgunea)
eta tarifa oso eskuragarriak***
urtean 49€-tik aurrera

INFORMATU KONPROMISORIK GABE
publizitatea@aiaraldea.eus / 688 736 956

Artziniega

1.600 metro kubikoko edukiera izango du Artziniegako ur-biltegi berriak

Orain dagoen biltegia eraitsiko dute berria eraikitzeko. Aiaraldea.eus

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Urtea amaitu baino lehen hasiko dira Artziniegako ur-biltegi berria eraikitzeko obrak. Arabako Foru Aldundiak eta Kantauriko Urkidetzak garatuko dute proiektua, elkarlanean. Bi erakundeek erdibana finantzatu dute egitasmoa. Diputazioak 407.000 euroko partida onartu zuen iragan astean proiektu horretarako, eta 814.000 eurokoa izango da guztira aurrekontua.

Orain dagoen biltegia

eraitsiko dute berria eraikitzeko. Izan ere, orain dagoena "hausteko arriskuan dago", Aldundiak ohartarazi duenez. "5.000 metro kubikoko edukiera izan arren, edukieraren %30 soilik erabiltzen da", azaldu du erakundeak. Horregatik, azpiegitura berriak 1.600 metro kubikoko edukiera izango du, eta "biztanleriaren eta inguruko herrien benetako beharrak" izango ditu kontuan, Aldundiaren esanetan: "Egunoa dagoen tokian kokatuko dutenez, ez dute eremu berri bat okupatu

beharko, ez eta lur kopuru handiak mugitu beharko ere". Gainera, azpiegitura berriak "azken belaunaldiko teknologia" izango du, "edateko ura tratatzeko instalaziora ur gordina sartzeko sistemetakoa".

Biltegia datorren urterako amaitua egotea aurreikusi dute erakundeek. Hori eraikitzeaz gain, zonaldera iristeko sarbidea hobetuko dute eta hainbat zuhaitz landatuko dituzte; "arteak eta erkametzak, bai eta elorriak, zuhandorak eta bestelako zuhaixkak ere".

Artziniegako margo lehiaketaren edizio berri bat egingo dute maiatzaren 23an

Alberto Fernandez Hurtadok irabazi zuen lehen saria iaz. Artziniega Museoa

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Artziniega gai bezala hartuta, herriko margo lehiaketaren XVIII. edizioa ospatuko dute datorren igandean, maiatzak 23.

Artziniegako Museoa kudeatzen duen Arteak elkarte etnografikoak antolatu du lehiaketa.

Teknika eta formatu librean,

nahi duen orok hartu ahalko du parte. 8:30ean hasiko da lehiaketa, eta egindako lan guztiak ikusgai egongo dira 14:00etatik 14:30era Toñi Luengas frontoian. Epaimahaiak arratsaldeko hiruretan emango du irabazleen berri.

COVID-19ak eragindako osasun egoera dela eta, aurtan ez da margolanen bestelako erakusketarik antolatuko.

Ezagutu produktuak
eta eskaintzak

Aholkularitza teknikoa dendetan
Paper pintatuko bilduma berria
Tarifa merkeagoak online dendako erosketetan

herriz herri

Aiara

Maiatzaren 21ean izango da aurtengo Laburbiraren edizioa

Testua
Aitor Aspuru Saez

Data dantza baten erdian egon ostean -hasieran maiatzaren 7an egin behar zen eta gero 28an-, maiatzaren 21ean helduko da Laburbira euskarazko film laburren zirkuituaren XVIII. edizioa Aiarara.

Euskarazko zinema jaialdiak hainbat aldiz bisitatu du udalerrria eta hurrengo hitzordua, zehazki, Arespalditzako udalbatza aretoan izango da 19:00etan. Urtero legez, 24 Elkarteak antolatuko du, Aiarako Udalarekin elkarlanean.

Laburbira zirkuitua

Kultura ekimenak urtero ekartzen du Aiarara film labur sorta, euskaraz egindakoak guztiak. Aurten 8 hautatuak *Aterpean*, *Nigandik*, *Game Over*, *Ilunabarrean esan*, *Babarrun txapelketa*, *Datsegit*, *Nire eguneroko maitea* eta *Agurizandira*.

Antolatzaileek euren kalitatean erreparatuta egiten dute horien alde eta batzuk bestelako jaialdietan aritu dira jadanik, Zinebinedo Mendi Film Festen, esaterako.

Ohitura jarraiki, emanaldia- ren ostean, ikusleek aukera izango dute euren iritziak trukatzeko Aiarara bertaratuko den zuzendari batekin.

Orozko

Calge-Lan enpresak ateak itxi ditu, sei langile kalean utzita

Orozkon dago Calge-Lan enpresa. GoogleMaps

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Orozko Calge-Lan enpresak ateak itxi zituen iragan apirilaren 30ean, sei langile kalean utzita. ELA *Aiaraldea* hedabideari azaldu dionez, enpresa horrek eskaera jaitziera nabarmena pairatu zuen, eta ordaindu gabekoen zor handia zuen.

Sindikatuak nabarmendu du, une honetan fabrikak langile gutxi zituen arren, garai batean

28 izatera iritsi zela. "Egitura metalikoak egiten zituen eta 1999. urtetik zegoen Orozkon".

Itxitako lantegiak

Gauzak hala, azken urteetan Aiaraldean itxi diren lantegien zerrendara batu da Orozkokoa: Lipmesa, Vicalde, Norten... hainbat dira azken hamarkadan desagertu diren enpresak.

Azken albistea Lidl-en Laudioko biltegiarena izan da, urriaren 17an mugituko baitute Langraitz Okara.

Amurrio

Lanuzteei esker, aurreakordioa lortu dute Berriak-BM Shop supermerkatuko langileek

Berriak-BM Shop supermerkatuko langileen lanuztea Amurrian. Aiaraldea.eus

Testua
Almar Gutierrez Bidarte

Lan baldintza duinak bermatzeko lanuzteak egiteari ekin zioten iragan apirilaren 24an Amurrioko Berriak-BM Shop supermerkatuko langileek. Iragan maiatzaren 14an laugarren lanuztea egitea zuten aurreikusia. Beharginek, ordea, aurreakordioa erdietsi zuten azken unean supermerkatuko zuzendaritzarekin, eta lanuztea bertan behera uztea erabaki zuten.

Langileen ordezkariak jakinarazi dutenez, aurreakordio proposameneko hainbat aspektu lantzeke daude oraindik, eta langileen oniritzia jaso beharko du aste honetan zehar. Edonola ere, "aurrerapausotzat" jo dute

Laugarren lanuztea zuten deitua iragan ostiralerako supermerkatuko langileek, baina aurreakordioa mahaigainean izanda, bertan behera uztea erabaki zuten

proposamena, eta lan gatazka bideratuta dagoela adierazi dute. Beraz, azken orduko aldaketarik ezean, gaur bertan -maiatzak 19- arratsaldeko 15:30etan sinatuko dute bi aldeek supermerkatuko langileen lan-baldintzak hobetuko dituen akordioaren behin-betiko dokumentua. Izan ere, langileen ordezkarien arabera lan karga oso handia da dendetan.

Esker mezua

Supermerkatuko langileek eskerrak eman dizkiete aste guzti hauetan babesa adierazi dieten herritarrei: Aiaraldeko Mugimendu Feministari, Tubacexeko grebalariei, pentsionisten mugimenduko kideei edota La Encina erresidentziako beharginei, besteak beste.

Amurrio

Garraio Ministerioak Amurrioko tren geltokiko lanak udan lizitatzeko konpromisoa hartu du

EAJko senatariak Amurrioko tren geltokian. Aiaraldea.eus

Testua
Aimar Gutierrez Bidarte

EAJk Espainiako Senatuan egindako galdera bati erantzunez Jose Luis Abalos Garraio, Mugikortasun eta Hiri Agendaren ministroak konpromisoa adierazi zuen Amurrioko tren geltokiko lanak udan zehar lizitatzeko.

Maribel Vaquero senatari jeltzaleak, Gobernuaren kontrolerako galdera txandan eskatu zion Jose Luis Abalosi azaltzeko zergatik ari diren behin eta berriro atzeratzen

EAJko zenbait senatari Amurrion egon ziren proiektuaren nondik norakoak ezagutzeko

Amurrioko tren geltokian nasen arteko pasabidea hobetzeko Espainiako Gobernuak hitzemandako lanak.

Gobernutik adierazi dute lurpeko pasabidea, argiteria, nasak eta eraikin nagusia egokituko dituztela lanei esker.

2017an esleitu zen lehen aldiz, eta urte horretako Estatuko Aurrekontu Orokorretan sartu zen arren, proiektua ez da oraindik abiatu. ADIFek enpresa esleipendunarekin zuen kontratua ebatzi ondoren, gainbegiratze-fasean dago proiektu berria.

BABESTUTAKO EDUKIA

Marketplace digital bat jarri dute abian Amurrioko merkataritza eta ostalaritza bultzatzeko

Izan Amurrio-Apymca merkataritza eta ostalaritza elkarteak *marketplace* digital bat jarri du abian Amurrioko Udalarekin eta Rural Kutxarekin elkarlanean.

Somos tu comercio Amurrio lemapean, guztira Amurrioko 37 establezimenduk osatzen dute plataforma digitalaren eskaintza, eta egitasmoaren sustatzaileek azaldu dutenez "proiektu bizia da, datozen hilabeteetan establezimendu gehiago erakartzeko ilusioa duena".

Plataforma digitala

Orotariko aukerak eskaintzen ditu *marketplace* digitalak, bai merkatarientzako, baita bezeroarentzako ere. Plataforman komertzioek ikusgarritasuna izan dezakete edota zuzenean euren produktuak saldu. Bezeroarentzako aukerak ere biderkatzen dira: produktua

37 komertzioek osatzen dute plataforma digitaleko eskaintza, eta hurrengo hilabeteetan establezimendu gehiago batzea da Izan Amurrioren asmoa

etxean jaso dezake edota dendan eskuratu eta bertan ordaindu. Ordainketak egiteko ere hainbat modu eskainiko dituzte: transferentziak, txartel bidezko ordainketak, *PayPal*, eskuz ordaintzea eta aurki *Bizum* bidezko ordainketak ere. "Oso herreminta intuitiboa da, eta komertzioei formakuntza pertsonalizatua eskaini zaie tresna abian jarri aurretik" adierazi dute Izan Amurrioko ordezkariak.

Klik batean

Amurrioko komertzioek eskaintzen dituzten zerbitzuen hobekuntza da *marketplace*-aren xede nagusia, bezeroen erosketara esperientzia hobetuz.

"Gure helburua bezeroak nahi duena nahi duenean erostea da, baina gure betiko komertzioan, izan denda fisikoan edo internet bidez" adierazi zuten plataformaren aurkezpenan.

Marketplace berriaren aurkezpena Amurrioko Udalean. Aiaraldea.eus

herriz herri

Laudio

Laudioko kultura “alerta gorrian” dagoela salatu dute hainbat eragilek

Laudioko Bandako kideak iragan larunbateko protesta ekimenean. [Aiaraldea.eus](https://aiaraldea.eus)

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Kostgrind eta Amianto taldeen kontzertua zegoen iragarrita larunbaterako Laudion. Baina Lamuza Parkera bertaratu ziren pertsonak oso bestelako panorama batekin egin zuten topo.

Ez zen inolako kontzerturik egon. Faltsua zen deialdia, ez ordea hitzordua. Laudio hainbat kultur elkartetako kideak bertaratu ziren parkera, eta ordubetez aritu ziren euren ohiko jarduna garatzen: Kirikiño aisialdi taldeak umeentzako gunea atondu zuen, skate taldeko kideak pistan gora eta behera aritu ziren eta Moonshine Wagon taldeak kontzertua eskaini zuen, besteak beste. Laudio Musika Bandako kideak ere bertaratu ziren, baina ez zuten jotzerik izan, debekatua dutelako, COVID-19aren aurkako neurrien ondorioz. Hori izan zen, hain zuzen, ekintza kulturalaren helburu nagusia: kulturak Laudion dituen trabak azaleratzea. Musika bandako eta Laudio kontzertu kide

Udalaren partetik jaso dituzten trabak salatu zituzten larunbatean Laudio Musika Bandak, Orbeko Etxeak, Gaztetxeak, Sorginlarrenek, Kirikiñok edota skate taldeak

banak irakurri zuten adierazpena. “Pandemiaren hasieratik, Laudio kultur jarduera erabat murriztua izan da”, azaldu zuten. Salatu zuten, beste herri batzuetan egoera “berpizten” doan bitartean, Laudion entzungoregitea kultur elkarten eskaerei, “urte edota hamarkadetako ibilbide oparoak” dituzten arren.

Udalaren trabak

Udalaren jarrera kritikatu dute. “Kultura plan propioa” sortzen duen bitartean, azken urteetan eginiko bidea “desegitea” eta egindako lana “bide-bazterrean” uztea leporatu zioten tokiko erakundeari. “Gure jardura kulturala aurrera eramaten saiatu garen bitartean, osasun neurri guztiak zainduz, trabak izan dira lortu dugun bakarra; eta, zenbait kasutan, baita ukapena ere”. Funtsean, oztopo burokratikoak jartzea, udal espazioak erabiltzeko eragozpenak jartzea edota elkarten ekitaldiak bertan behera uztea ere egotzi zioten udalari. Nabarmendu zuten ere Laudio Udalak ez dituela elkarteei jarritako eragozpen berdinak jarri Alberto Acero plazan jarritako karpan egin diren ekintzetarako.

Etxebarri Baserria eraberritzen hastea barnebiltzen du Inbertsio Planak, besteak beste

190.000 euro bideratuko dituzte Etxebarri Baserria berritzera. [Aiaraldea.eus](https://aiaraldea.eus)

Testua
Txabi Alvarado Bañares

1,48 milioi euroko Kreditu Aldaketa Espedientea onartu zuen Laudio Udalak iragan ostegunean eginiko Ezohiko Udal Osoko Bilkuran, talde politiko guztien aldeko botoarekin.

Bi zatitan banatzen da Udal Gobernuak eginiko proposamena. Alde batetik, 995.293,6 euro baliatuko dituzte hainbat gastu orokor egiteko.

Ellakuriko igerilekuetan egingo diren berrikuntzak, ikastetxeetako obrak edota ekintzaileentzako dirulaguntzak sartzen dira atal honetan, besteak beste.

Ermualdeko aparkalekua eraikitzeko, txakurrentzako guneak seinaleztatzeko edota ur-hornidura sarea konpontzeko diru-partidak ere daude.

490.000 euro

Bestetik, 490.000 euro bideratuko ditu udalak hainbat inbertsio egitera. Lau partida barnebiltzen ditu plan horrek: Etxebarri baserria eraikitzen hasteko, birlandatzeak egiteko, pumptrack-skate pista eraikitzeko edota kiroldegiko kantxa berritzeko.

Lau proiektuak dira esanguratsuak. Etxebarri Baserria berritzea da Udal Gobernu Taldeak bere Legealdi Planean zehaztu zuen proiektu izarretako bat. Izan ere, haurreskola eraiki nahi dute bertan.

Pumptrack-skate pista eraikitzea, aldiz, herriko patinatzaileen aldarria izan da urte luzez.

Kiroldegiko kantxa berritzea ere premiazkoa bilakatu da azken urteetan, orain dagoen zoruak arazo ugari sortu dizkielako kirol instalazioetako erabiltzaileei.

Aiaraldea

Urtean 554 euro aurreztera iritsi ahalko dira herritarrak, Arabako Foru Aldundiaren arabera. AP-68 Dohainik plataformako kideentzat, “albiste ona” den arren euren aldarrietatik “oso urrun” dago oraindik.

%60ko hobaria ezarriko zaie AP-68 autobidea Laudio eta Bilbo artean erabiltzen dutenei, irailetik aurrera

Testua **Txabi Alvarado Bañares**

Irailaren 1etik aurrera zabalduko dute AP-68 autobideko hobarien programa Laudio eta Bilbo artera. Tarte horretan ohikoan aritzen diren gidariek %60ko hobaria izango dute ordainsarian.

Gaur iragarri du Arabako Foru Aldundiak neurri hori. Herritarrek “diru asko aurreztu” ahalko dutela nabarmendu du Blanca de la Peñak.

Bide Azpiegituren eta Mugikortasunaren Saileko foru diputatuaren esanetan, urtean 554 euro aurreztuko dituzte lanera edo ikastera Laudiotik Bilborajoa teko egunero autobidea erabiltzen dutenek. “Gasteiz eta Bilbo artean egunero bidaiatzen duen eta egungo baldintzetan programaren onuradun den pertsona batek urtean 1.496 euro behar ditu bidesariak ordaintzeko, baina aldaketak egin eta gero, 994 euro ordainduko ditu”, azaldu du Dela Peñak, “aldiz, Laudio eta Bilbo artean bidaiatzen duen herritar batek urtean 924 euro ordaintzen ditu, ezin baitu inolako hobaririk jaso. Dekretu berriari esker, aldiz,

urtean 369 euro ordainduko ditu”.

Aldundiko ordezkariak azaldu duenez, orain arte Zanbrana eta Laudio artean zihoazen gidariek soilik jasotzen zuten hobaria. Irailetik aurrera, ordea, EAetik igarotzen den AP-68ko tarte osoak izango du hobaria.

Hobaria jasotzeko baldintzak hiru izango dira, orain arte bezala: hilean gutxienez 15 bidaia egitea, Araban erroldatuta egotea eta teleordainketa sistema bat izatea.

Plataformaren balorazioa

AP-68 Dohainik plataformako kideentzat “albiste ona” izan da Aldundiak iragarritakoa, baina euren aldarrietatik “oso urrun” dagoela gaineratu dute, autobidea erabat doan izatea aldarrikatzen dutelako. Aldundiak, bere aldetik gogorarazi du Batzar Nagusietan aztertzen ari direla nola finantzatu modu egokian “Arabako gaitasun handiko bideen mantentzea”, eta hobarien programa hausnarketa horren parte dela. “Lan horren ondorioen arabera erabakiko da AP-68 eta AP-1 autobideetarako hobarien egungo programen etorkizuna”.

%60eko deskontua izango dute ohiko erabiltzaileek bidesarrietan. Aiaraldea.eus

FINALA

MAIATZAK 22, LARUNBATA, LEGUTIO, KIROLDEGIAN, 17:30ean

1. BIKOTEA Iñaki Unai Viñaspre Anda Simon Delika	2. BIKOTEA Manuel Oihane Bendala Perea García-Donas Perez de Mendiola	3. BIKOTEA Martin Manex Abarrategi Agirre Sarrionandia Arriolabengoa	AURKEZLEAK Nieves Eli Del Alamo Plazaola Gil Zubizarreta
--	---	--	--

www.bertsosazale.eus/araba

Sarrerak: www.bertsosarrerak.eus

erreportajea

Nola eragin du pandemiak Aiaraldeko emakumeengan*?

119 emakumeren* testigantzak jaso ditu Aiaraldea Ekintzen Faktoriako Feminismo ildoak. Aiaraldea.eus

Aiaraldea Ekintzen Faktoriako Feminismo ildoak ikerketa egin du, COVID-19 birusaren ondorio psikikoak, sozialak, laboralak zein pertsonalakezagutzeko. 119 emakumek* hartu dute parte azterketan.

Testua **Bor-Bor**
Feminismo Faktoria

Harreman sozialak eta pertsonalak asko mugatu ditu Aiaraldeko emakumeen* %88.23ak. Adin orotariko herritarren esperientziak eta gogoetak jaso ditu Aiaraldea Ekintzen Faktoriako feminismo ildoak. Online bidez sustatu zuten galdetegia, eta ia 120 pertsonek hartu dute dinamikan parte. 2020ko martxoan hasi zen konfinamendu garaia, etxealdiarekin; eta urtebeteko ibilbideak utzitako marka aztertu dute Faktoriako kideek. Norberaren bizitza pribatua goitik behera baldintzatu du

koronabirusak eragindako pandemiak, aitortu dutenez.

Ertz ugari

Ikasketak, lan bizitza, harreman sentimentalak, sexu erlazioak, zaintza lana, enplegua, indarkeria matxista... nabarmen baldintzatu dituzte ezarritako muga sozialek. Horiek, emozioetan eta buru osasunean ere izan dute isla, ikerketaren ondorioek azaleratu dutenez.

Zaintzaren problematika erdigunean jarri zuen duela urtebete koronabirusak. Izan ere, telelana eta enpleguarekin uztartu behar izan ziren zenbait astez, eta edadetuen zein

haur edota nerabeen zaintza areagotu egin zen hilabete horietan. Ez, ordea, zaintza zein ikasketetarako laguntzak. “Emozionalki eta ekonomikoki familia laguntzeko eta orekatzeko areagotu egin da nire lana”, dio partaide batek. Etxeko “zaintza intentsuagoa” izan da minbizia bezalako gaixotasunen kasuetan, erantsi dutenez. Estresa azpimarratzen dute beste zenbaitek.

Galdetegia erantzun dutenen %93.3, 18-50 urte bitartekoa da; eta ondorioz, nerabeen eta edadetuen inpaktua ezin izan da neurtu. Dena den, enplegudunek, soldatagabeek, ikasleek, pentsionistek eta

Bizitza soziala txikitu du %98.31k, eta lagunekin denbora gutxiago igarotzen du orain %94.11k

etxeko langileek eman dituzte euren iritzi edo pertzepzioak

Bizi ohiturak, hankaz gora

Bizi ohiturak hankaz gora jarri ditu, hein batean koronabirusak. Bizitza soziala txikitu du %98.31k, eta lagunekin denbora gutxiago igarotzen du orain %94.11k; aisialdi plan gutxiago egiten dira horrenbestez.

Jarduera publikoetan emakumeen presentzia ere, hankamotzago geratu da: %79.83k dio bilera, tailer edo ekintza publikoetan pandemiaren aurretik baino gutxiago hartzen duela parte. “Etxean lehen baino denbora gehiago ematen dut”,

erreportajea

“Harreman sozialak eta kale jarduerak erabat murriztuta daude”, diote besteak beste. “Bizitza sozialaren askatasun faltak apurka-apurka ito egiten gaitu”, adierazi du beste kide batek, “sozialki asko mugatu gaituzte (noiz, norekin, zenbatekin, noraino, noiz arte...)”.

Dena den, onurak ere badira: norbere buruari denbora gehiago eskaintzen dio orain %66.38k. Ahalduntzean ere utzi du arrastoa hamarkada hasiera kolokan jarri duen birusak: %69.74ren arabera pertsonalki eragina izan du pandemiak, eta %77.31ren iritziz ahalduntze kolektiboan ere utzi du marka. Kontsumo joerei erreparatuta, berriz, internet bidezko erosketak hautatu dituzte %46.21ek osasun krisian zehar. Alabaina, %66.28k tokiko ekoizle edo saltokietan erostea erabaki du.

Lan bizitza

Bizitzeko lanegitietatik, lanerako

Norbere buruari denbora gehiago eskaintzen dio orain %66.38k

bizitzera igaro dira beste asko. Izan ere, etxealdian norbere espazioan jardun beharrak, deskonexio eza areagotu du; lanbide batzuetan bereziki: irakasleak, etxeko langileak, edadetuen zaintzaileak, medikuak, erizainak, fisioterapeutak... Datuei erreparatuta, baina, lanaldia edo enplegua asko aldatu zaiela dio %46.21ak, gutxi %24.39ak eta ezer ez %35.51k. Ikasketen kasuan, prestakuntza moduak asko aldatu dira %42.85aren ustetan; eta horrek ere egoera berrietara egokitu beharra ekarri du. ERTEak, lanaldi murrizketak, kaleratzeak... orotariko moldaketak jasan izan ditu bailarak urtebeteko tartean. Horren adierazle da hirutik batek (%31.09k) soldata edota lanaldi murrizketen ondorioz bestelako neurriak hartu beharra.

Emozioak ere gainezka

Gainezka egin du bizi,

Hirutik batek (%31.09k) soldata edota lanaldi murrizketen ondorioz bestelako neurriak hartu

jendarte eta osasun sistemak. “Iruditzen zait bai ni eta baita inguruko jendea ere gaituta gaudela”, aipatzen du eskualdeko emakume* batek. Amorrak kolpatu du askotan beste elkarrizketatuetako bat: “Amorrua ezer baino gehiago sentitu dut, inpotentzia. Dena mugatzeak nire egunerokotasun emozionalean eta umorean eragina izan du”. Tristura ere sentitu dute batek baino gehiagok, “kaleko giroak ere gero eta gogo gutxiago ematen dit”.

Baina, beldurrez bizi al gara? %38.89 noizbehinka egon da ikarak jota, eta %14.44 askotan (Alegia, %53.33 bai). Kontrara, %10 da izurik gabe ibili den elkarrizketatu kopurua, %36.67k gutxitan bada ere, sentipen hori baieztatu baitute.

Bakardadea izandamedioetan zein kale elkarrizketetan sarritan mahaigaineratu izan den beste gaietako bat. Aiaraldeko datuei helduz,

erreportajea

%71.43k adierazi du bakardadeak askotan (%29.67) edo batzuetan (%41.76) hondoratu izana. “Bakardadea eta tristura sekulakoak izaten ari dira, partekatzeke espazio gutxi eta mugatua dagoelako”. Bakarrik bizi direnek emozionalki oso gogorra izan dela igarotako bolada diote: “Oso gogorra izan da hainbeste denbora bakarrik egotea. Inork ez ditu behar psikologikoak kontuan izan”.

“Oso gogorra izan da hainbeste denbora bakarrik egotea. Inork ez ditu behar psikologikoak kontuan izan”

Hala ere, bada alde positiboa aurkitu duenik; “bidaia berezi bat izan da oso, sormenduna”.

Askatasuna -edo libere- ere sentsazio orokorra izan da, azterketaren emaitzak pilatzean: %37.25ak ez du inoiz sentitu, eta %45.10ak gutxitan. Aldiz, askotan %4.90 sentitu da libre, eta batzuetan %12.75. “Oso zaila da aurrera jarraitzea askatasunik gabe. Hilabeteak pasa ahala nahiko gogorra egin zait, sentimendu eta emozio positiboak joaten hasi dira, eta gauza negatiboak baino ez ditut buruan”.

Inguruko babesari dagokionean, %81.11k sentitu du gertuko bultzada noizbehinka (%43.33) eta askotan (%37.78). Dena den, laguntza eskatzeko lotsa aitortu dute %31k; herenak hain zuzen. Autokritikaz gain, “auzokritika” ere egin dute ikertuek, eta instituzioen babesa edo laguntza ez dutela jaso ohartarazi dute; %91.07 izan da hain zuzen “utzikeria” plazaratu duena. Era berean, Mugimendu Feministaren babesa edo laguntza ez zaie iritsi %64.83ri, %35ak (%30.77k batzuetan eta %4.40k askotan) indarra metatu duen bitartean. Antsietateaz mintzo denik ere bada: “Gora egin dit, eta errepresioak beldurra sortzen dit. Alternatiba eredurik ez dagoela sentitu dut, diskurtso bakarria entzuten baita”.

Sexu harremanak

Sexu edo harreman sentimentaletan eraginik izan

Balkoiak, kaleak eta plazak hartu dituzte eskualdeko milaka emakumek* azken urtean. Aiaraldea.eus

al du? Baietz diote %62,6k, eta ezetz, berriz, %37.4k. “Galdera nire buruari egitea ondo etorri zait”, dio bat edo bestek. “Asko gutxitu zait sexua, gogo gutxiago dut”.

Intimitate falta nabarmendu dute zenbaitek.

Denaden egoera emozionalak plazera eta desira zipriztindu dituela ondorioztatu daiteke; ez bairik gabe: “Harreman afektiboetan eragina izan du, batez ere, emozionalki egoera gogorra delako. Ezin dugu planikegin, ia ez dugu aisialdirik gure harremanak etxekoon

Sexu edo harreman sentimentaletan eraginik izan al du? Baietz diote %62,6k, eta ezetz, berriz, %37.4k

artera mugatu dira, eta burua freskatzeko ez dago aukerarik”. Distantzia izan dute arazo beste zenbaitek, “zure bikotea herri berean ez bada bizi, hilabete hauek oso gogorrak izan dira”.

Askatasun ezak, nolabait, buru osasunean ondoeza eragin du: “Nire bikoteak nik baino askoz txarrago darama askatasun falta eta gaixotu egin da; depresio batean dago, eta horrek eragin digu”.

Harremantzeko moduak

Zenbatetan eta zein motatako ekintzetan erlaziozatu zara

zure ingurukoekin? Galdera horretatik abiatuta, ondorio esanguratsuak atera dira azterlanean, zentzu horretan ere.

Esaterako, aisialdi planetan %17.11 ez da inoiz harremandu, eta %47.37 oso gutxitan. Pote bat hartzera, berriz, %54.87 apenas atera da (%13.41 inoiz ez, eta %41.46 oso gutxitan). Erosketak egiteko tarte aprobatxatu dute hainbatek (%52.28) sozializatzeko. Ikastaro edo tailerrak izan dira beherakada handiena jasanduten eremuak, %46.32k uko egin baitio

erreportajea

parte hartzeari, eta %45.26 oso gutxitan bertaratu baita jarduera horietara. Alta, bideo-deiak gailendudirakomunikazio eta erlazio moduetan dudarik gabe: %37.93k askotan egin ditu, %34.48k batzuetan, %19.54k oso gutxitan eta %8.05ak inoiz ez.

Bilerak egiteko ere egokitu dira lan tresnak, bideo bilerak edo batzar telematikoak gure eguneroko bizitzetan ohiko bihurtu direlarik.

Dena den, hariaren bi muturrak daude presente: batzuek (%66.66) maiz izan dituzte pantaila arteko bilerak,

baina %33.42k oso gutxitan edo inoiz ez.

Kirola eta kultura

Kirola praktikatzeko edota kultura ekoitzi edo kontsumitzeko joera handitu al da? Inkesten arabera, ez du ematen: Aiaraldeko emakumeen* “%32.91k ez du pandemia garaian ariketa fisikorik egin, eta %31.65ek oso gutxitan (%18.99k batzuetan, eta %16.46k askotan).

Eta kultura? Ekitaldien jarraipena nolakoa izan da? Bada, %80.22rentzat oso eskasa

(%49.02k ez du behin ere jarduerarik jarraitu, eta %40.20k oso gutxitan).

13 hilabetez luzatu da Alarma egoera euskal lurraldean ere. Denboraldi horretan, behar berriak agertu dira. 10 Horien artean nabarmendu dituzte azterkariak lagunekin egotea (%90.8), familiarekin elkartzea (%75.6), festa edo parranda premia (%70.6), internet edo sare sozialekiko menpekotasuna murritztea (Whatsappa, Netflix, Instagram eta abar, %65.5), espazio propioaren beharra (%52.90), autonomia

beharra (%45.4), ahalduntze teknologikoa (internet edo telefono aplikazioak maneiatzeko laguntza, %25.2), kotxea edo garraio beharra (%16.8), edota enpleguaren ondorioz neurri ekonomikoak hartzea etxebizitza gastuei aurre egiteko (%16). Librean, berriz, ondorengo eskakizunak erantsi dituzte: laguntza psikologikoa emateko telefono publikoa, “bidaiaitzeko beharra, besarkatzekoa, jendearekin lasai egotekoa”, espazio kolektiboen beharra, mugitzekoa...

Aurrera begira, ordea,

esperantza da nagusi: “Berriro ere emakumeok* aterako dugu gizarte krisi honetatik”. Dena den, pandemia gainditzea ez da debalde suertatu: “Neurriak ahalik eta zorrotzen betetzen ari garenok erotuta gaudela sentitzen dugula uste dut, beti ibili behar gara azalpenak ematen”. Zentzu horretan, etsituta dagoenik ere bada: “Botere publikoak ez du ezertarako balio ez ondo gaudenean, ezta txarto gaudenean ere; nahiz eta gure dirua kudeatu. Azkenean, herria da pandemia gainditzenduena”.

babestutako edukia

EKONOMATUA

Produktu ekologiko eta tokikoen denda

Ordutegi berria:

Astelehenetik ostiralera
10:00-14:00 eta 17:00-20:00

Larunbatetan
10:00-12:00

Helbide berria:

Errotari kalea 4-8
Laudioko Industrialdea
LAUDIO - ARABA -

* Bazkideek
%10
DESKONTUA
dute produktu guztietan
EGIN ZAITEZ
BAZKIDEI

Etxez etxeko
banaketa zerbitzua

Deskubritu gure produktuak
www.ekonomatua.eus

EKO
NO-
MA
TUA

ELIKADURA
FAK
TO-
RIA

erreportajea

Ostiralean 100 egun beteko dituzte Aiaraldeko langileek greba mugagabea. Mobilizazioa egingo dute 12:00etan Laudion, lantegiko sarreratik abiatuta. Sindikatuek berretsi dute ez dutela kaleratze bat bera ere ez onartuko.

Tubacexeko langileak, greban 100 egun betetzear

Tubacexeko langileek manifestazio jendetsua egin zuten iragan maiatzaren 1ean. Aiaraldea.eus

%50a kaleratutako langileei eskaintzea proposatzen du. Dena den, enpresa izango litzateke kasu horretan nor kontratatu eta nor erabakiko lukeena, eta lan-baldintzak “indibidualki” negoziatuko lirateke.

Horrez gain, “lan hitzarmeneko oinarritzko baldintzak” 2024. urtera arte mantentzeko konpromisoa hartzen du Esmorisek. Idatzizko proposamenaren arabera, orain dauden lanpostuak mantentzeko konpromisoa hartuko luke multinazionalak datozen hiru urteetarako. Hala ere, kontseilari delegatuak argi utzi du ez lukeela lan-hitzarmenean jasotzen dena ehuneko ehunean beteko, urte amaierarako aurreikusten den soldata igoera bertan behera geratuko litzatekeelako, adibidez. Era berean, Esmorisek uko egin dio kaleratutako langileak berriz onartzeari, “langileen kostuak handitzea” ezinezkoa dela argudiatuta.

Proposamenak iraungitze-data duela nabarmendu du Esmorisek. Honakoa eskatu die kontseilari delegatuak langileei: lanera maiatzaren 31a baino lehen itzultzea, greba bertan behera utzita. “Hori egin ezean, ezingo da proposamena bermatu”.

Aldaketak zuzendaritzan

Tubacexeko zuzendaritzak langileei bidalitako gutunak bat egin du denboran enpresari lotutako beste albiste batekin. Zenbait hedabidek aurreratu dutenez, Alvaro Videgainek multinazionalako presidente izateari utziko dio laster, postu horretan 28 urte egon ostean. Francisco Garcia Sanzek hartuko du bere lekukoa, Volkswagen presidenteorde ohiak. Aurreikuspenen arabera, ekainaren amaieran emango da aldaketa, akziodunen batzarra egiten denean.

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Ostiral honetan -maiatzak 21- 100 egun beteko dira Tubacexeko langileek greba mugagabea hasi zutenetik. Enpresa Batzordeak mobilizazioa egingo du egun horretan, 12:00etan Laudion lantegiaren sarreratik abiatuta.

Gauza asko gertatu dira azken asteetan: poliziaren kargak, milaka lagunek manifestazio jendetsuak... Langileek makina bat ekimen antolatu dituzte gaztaka jendarteratzeko, eta aurreikuspen guztiak gaititu ditu euren arteko batasunak. Iragan astean bildu zen Enpresa Batzordea zuzendaritzarekin. Salatu dutenez, enpresako buruek ez dute inolako autokritikarik egin. Gauzak hala, kaleratzeak

eragingo dituen proposamenik onartuko ez dutela ziurtatu dute sindikatu guztiek, eta borrokan jarraitzeko deialuzatu diete beharginei, “piketeak are gehiago indartuta”.

Esmorisen gutun irekia

Zuzendaritza ez da geldirik egon 100 greba egun hauetan, eta hainbat jokaldi egin ditu greba bertan behera uzten saiatzeko. Aste hasieran jazo zen enpresako buruen azken mugimendua. Gutun irekia bidali zien Jesus Esmorisek Tubacexeko langileei.

Orain arte zuzendaritzak esandakoa errepikatu du multinazionalako kontseilari delegatuak idatzki horretan. Alde batetik, aipatu du Tubacexek bizi duen “gatazka sozialak”

petrolio eta gasaren sektoreko “krisi estrukturalen” duela jatorria, eta horrek derrigortu diela Tubacex taldeko lantegi askoen “tamaina eta kostea” moldatzera.

Grebak kalte ekonomiko, komertzialzein industriallarra sortzen ari dela nabarmendu du Esmorisek, eta berau luzatzeak “lantegientzako ondorio konponezinak” eragingo dituela. Hala ere, Esmorisek ziurtatu du ez dutela enpresa deslokalizatzeke edota langileei murrizketak ezartzeko inolako asmorik, Aiaraldeko lantegietan 100 milioi euro baino gehiago inbertitu dituztela nabarmenduta. Baina, era berean, gaineratu du orain dagoen “egoera kontrolaezinak” arriskuan

jarri dezakeela zuzendaritzak eskualdeko fabrikekiko hartutako konpromisoa.

Kontseilari delegatuak Enpresa Batzordearen gain jarri du gertatutakoaren gaineko ardura, zuzendaritzak lan baldintzak murrizteko eskaintza egin zuela argudiatuta, modu horretan kaleratzeak ekiditeko. “Ordezkarik sindikalak ez ziren inoiz iritsi alde horretatik proposamen bategitera”, azaldu du enpresako buruak.

Gutunarekin batera, proposamen bat luzatu die zuzendariak langileei. Alde batetik, kaleratutako langileei kalte-ordaina handitzea planteatu du.

Era berean, hurrengo 2 urteetan barne promozio bidez betetzen ez diren lanpostuen

Aiara Dantza Taldeak

Amurrioko kaleak hartuko ditu

Amurrioko Aiara Dantza Taldeak antolatuta EuskalAstea '21 ospatuko dute maiatzaren 17tik maiatzaren 23ra Amurrioko kaleetan zehar. Aste osoan zehar dantza taldeak erabilitako jantzi desberdinak egongo dira ikusgai Amurrioko komertzio eta establezimendu desberdinetan. Gaur -maiatzak 19- *Jantzari* dokumentalaren proiektzioa eskainiko dute Amurrio Antzokian, arratsaldeko 19:30ean.

Iurretako dantza talde baten istorioa kontatzen du dokumentalak: San Miguel jaietan plazara dantzan atera zen lehenengo dantza-talde parekidea hain zuzen.Ekintza nagusiak maiatzaren 22an -larunbata- egingo dituzte. Egun osoan zehar Aiara Dantza Taldearen argazki zaharren erakusketak herriko paseoa jantziko du.Eguerdiko 12:30ean, berriz, dantza ikuskizuna eskainiko dute Amurrioko Juan de

Urrutia Plazan.Arratsaldean dantza tailerra eskainiko du Haatik konpainiak Amurrio Antzokian. Konpainia horrek berak *Errimak bi oinetan* emanaldia eskainiko du 19:00etan Juan de Urrutia plazan. Aiara Dantza Taldeak Izan Amurrio eta erakuslehia eskaini duten komertzioei eskerrak eman nahi izan dizkie, “herria girotzen laguntzeagatik”.

MUSIKA

05.22 Larunbata
12:30 AUDIO
RUBITO HIJO
Andaluziako Etxeak antolatutako kontzertua Herriko Plaza

05.22 Larunbata
18:00 AUDIO
HABI ETA ETXEKALTE
Faktoria

05.23 Igandea
18:00 AUDIO
CHILL MAFIA
Faktoria

ZINEMA

05.19 Asteazkena
19:00 AMURRIO
JANTZARI
Euskarazko filmaren proiektzioa Amurrio Antzokia

05.22 Larunbata
19:30 URDUÑA
AKELARRE
Aduana

05.23 Igandea
17:30 AUDIO
IPUIN HERRIKO BERRIAK
Audio TOP-Zinema programaren barruan Audioalde Aretoa

HITZALDIAK

05.20 Osteguna
19:00 ARTZINIEGA
ARABAKO LGTBI ERREALITATEA
ALDARTE zentroko kideen eskutik Frontoia

TAILERRAK

05.20 Osteguna
18:30 AUDIO
PIKATZALDIA
Alaraldeko Berbalagunek antolatutako tailerra Kultur Etxea

05.25 Asteartea
18:00 AMURRIO
HERRIKO LASANGARRIAK

05.22 Larunbata
19:30 AMURRIO
ERRIMAK BI OINETAN
Haatik konpainiaren eskutik Juan de Urrutia Plaza

HAURRENTZAKO JARDUERAK

05.19 Asteazkena
17:30 ARTZINIEGA
IPUIN TXIKIAK: ‘JAZZ NAIZ’
LGTBfobiaren aurkako egunaren atarian antolatutako saioa Liburutegia

05.21 Ostirala
19:00 AUDIO
IPUIN KONTALARIA: BONI OFOGO
Kultudaberri ekimenaren barruan Aldai Plaza

05.22 Larunbata
11:00 AUDIO
PORROTX ETA YOGURINHA BOROVA
Faktoria

05.23 Igandea
17:30 AIARA
‘GEZUR GEHIEGI’
Txoborro magoak ikuskizuna eskainiko du Igande Arratsaldeak Familian programaren barruan Arespalditzako Udal Aretoa

05.25 Asteartea
17:30 ARTZINIEGA
IPUIN TXIKIAK: ‘UNA PAREJA DIFERENTE’
LGTBfobiaren aurkako egunaren atarian antolatutako saioa Liburutegia

BESTELAKOAK

05.22 Larunbata
11:30 ARAKALDO
UNTZUETA NAFAR
GAZTELURA MARTXA
Ekitaldia tontorrean Untzueta

05.22 Larunbata
12:00 OKONDO
PINTXO LEHIAKETA
Alaraldeko Berbalagunek antolatuta Frontoia

05.22 Larunbata

Untzuetako nafar gaztelura martxa

Untzuetako mendian gailurrean Nafarroako Erresumako gaztelu bat izan zela aldarrikatzeko martxa egingo dute datorren maiatzaren 22an -larunbata-. Arakaldotik abiatuko dira, eta 11:30etan hamaiketako herrikoia egingo dute tontorrean bertan. Horren ostean, eguerdiko 12:00etan, ekitaldia eta aurrekua eskainiko dute. Txalapartariak eta albokariak arituko dira ere tontorrean.

LGTBfobiaren aurka kontzeintziak astinduko dituzte Aiaraldeko zenbait herritan

Maiatzaren 17an ospatu zen LGTBfobiaren aurkako nazioarteko eguna, eta testuinguru horretan ugariak izan dira eskualdeko eragile desberdinek antolatutako ekintzak eta jarduerak.

Orozkon *Pride* pelikularen proiektzioa antolatutako datorren maiatzaren 23rako -igandea-. Horrekin batera solasaldia ere egingo dute Mikel Oriberen eskutik. 2014ko filma *Lesbians and Gays Support the Miners* kanpainaren hasieran eta

LGBT mugimenduko Mar Ashtoningeles ekintzailearen bizitzan oinarritua dago. Artziniegan ere ugariak dira LGTBfobiaren aurka antolatutako ekintzak. Aste osoan zehar gaialantzeko ipuinak landu dituzte udalburutegian. Maiatzaren 20an ALDARTE elkarteak kideek Arabako LGTBI errealitatearen berri emango dute Frontoian egingo duten hitzaldian, LAIA eskolaren egitarauaren barruan.

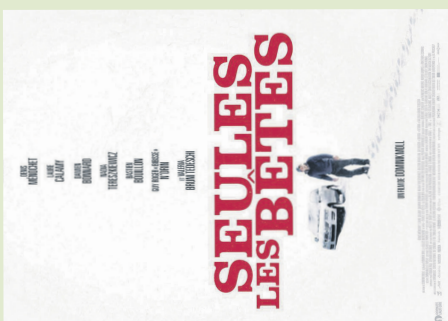
Kartelera

LAUDIOALDE ARETOA
Mendian hil, hirian hil
MAIATZAK 22
LARUNBATA
(3 euro)
18:30

AMURRIO ANTZOKIA
Una joven prometedora
MAIATZAK 23, 24
IGANDEA ETA ASTELEHENA
(3,75/5 euro)
19:00

LAUDIOALDE ARETOA
Solo las bestias
MAIATZAK 29
LARUNBATA
(3 euro)
18:30

AMURRIO ANTZOKIA
Quo Vadis, Aida?
MAIATZAK 30
IGANDEA
(3,75/5 euro)
19:00

12:30 LAUDIO
MEZA ROZIERA
Kultudaberria ekimenaren barruan Andaluzia Etxeak antolatutako ekintza Herriko Plaza
05.23 Larumbata
18:30 ARTZINIEGA
XVIII. MARGO LEHIAKETA
Frontoia

IKUSKIZUNAK
05.21 Ostirala
18:30 ARTZINIEGA
KIKE BIGURI
Frontoia

05.21 Ostirala
18:30 LAUDIO
POESIA ZAURIEN UKENDU
Xabier Leteren poesia emanaldia
Faktoria

INFO +
aiaraldea.eus

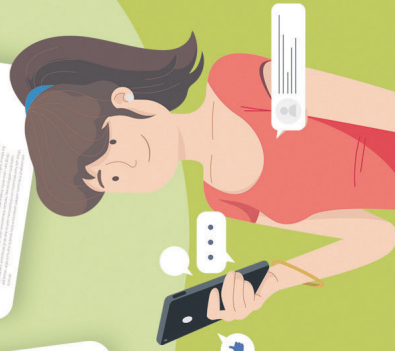
Aiaraldeko gertaerak mugikorrean jaso nahi? HARPIDETU GURE KANALETARA!

WhatsApp
Jaso Whatsappean eguneko edukiak,
688 848 152 zenbakira
AIARALDEA GAUR
mezua bidalita!

TELEGRAM
Batu Telegramera
t.me/aiaraldea.eus
esteka bidez!

INFO+ www.aiaraldea.eus
f Instagram Twitter YouTube WhatsApp Telegram

erreportajea

Torturaren arrasto mingarria azaleratzeko haritik tiraka

Torturatuta hil ostean, Urumea ibian (Gipuzkoa) agertu zen Mikel Zabalzaren gorpua 1985. urtean. EkinKlik

Otsailean *Público* hedabideak plazaratutako audioak erakutsi egin zuen Mikel Zabalzaren heriotza torturaren ondorio izan zela. 3 hilabeteren ostean, Espainiar Estatuak ez du ekinbiderik abiatu hori argitzeko. Eusko Jaurlaritzaren ikerketa eta aitorpen prozesuan, ordea, aurten jarri dute mugarria; bertan Aiaraldeko hainbat herritarrek salatu dute torturatuak izan zirela, baina, hala ere, oraindik ofiziala egiteko tramitea bete beharko dute.

Testua **Aitor Aspuru Saez**

Juan Alberto Perote CESID-Espainiako Inteligentzia Zerbitzua- erakundeko koronelaren eta Pedro Gomez Nieto Guardia Zibileko kapitainaren arteko elkarriketa plazaratu zuen *Público* hedabideak otsailean. Audio horren bidez, militarrek onartzen zuten Mikel Zabalzaren heriotza, 1985ean torturen ondorio izan zela. Guardia Zibilaren aburuz, “poltsa” teknikaren eragina, hain zuzen. Informazioak,

aldiz, ez du inolako oihartzunik izan epaitegi eta torturaren praktika, beste behin ere, inpunitatearen itzalean geratu da.

Euskal Autonomia Erkidegoan, bestalde, tortura eta tratatu txarren inguruan egindako lana amaitzear dago, nolabait, eta torturatuak abenduaren 31ra arte izango dutetarte aizena emateko, euren kasua ofizialki aitortua izan dadin. Deialdian derrigorrez parte hartu beharko dute ere Eusko Jaurlaritzak osatutako txostenean aritutakoek. Hau da, nahiz eta euren bizipenak

jasota egon jadanik, ez zaie automatikoki aitortuko torturatu izaera.

Hori lortzeko eta beharrezko prozedura betetzeko, bi aukera dituzte torturatuak. Edo zuzenean Eusko Jaurlaritzaren webgunean (www.euskadi.eus) bilatzea “Giza eskubideen urraketa jasan dituzten biktimei errekonozimendua eta erreparazioa emateko prozedura ohikoa, 12/2016 legearen arabera” atala eta tramitazioa betetzea, edo Egiari Zor elkartearekin harremanetan jartzea. Egiari Zorrek prestasuna agertu du

Kalte fisikoak larriak badira ere, torturak uzten dituen orbain psikologikoak eta beldurra dira okerrena, elkarriketatuen aburuz

torturak jasan dituztenak prozeduraosatzen laguntzeko, eta bi aukera daude eurekin elkarlanean aritzeko; info@egiarizor.eus helbide elektronikoa edo 944 045 363 telefono zenbakia.

60 kasu baino gehiago

Aipatutako txosten eta ikerketa horrek, zehazki, Paco Etxebarría forentseak gidatuta eta 2017an plazaratuta, hainbat datu adierazgarri utzi zituen, eta gehienek isla dute Aiaraldean, non boluntarioen ekarpenek 60 kasu baino gehiago identifikatu dituzten.

erreportajea

Etxebarriaren ikerketak 4.113 kasuren berri eman zuen, %17 emakumeenak eta %83 gizonezkoenak. Horietatik soilik 11k lortu zuten epaitegiara iristea eta polizien kontrako sententziak.

Laudiokoa izan zen horietako bat; Bixente Malaxetxeberriarena, "Baskito". 1986an torturatu zuen modu basatian Polizia Nazionalak: kolpeen ondorioz edema izan zuen barrabiletan, barrabil-zorroetan barizeak, bizkarrean erosioa eta bi tinpanoen hondoratzea. 1990ean Espainiako Auzitegi Gorenak berretsi zuen Antonio Jose Rodriguez Cerdeiros agentearen kontrako zigor ezin txikiagoa: 2 hilabeteko atxiloaldia eta 300.000 pezetako kalte-ordaina.

Halaber, Aiaraldean bertan salaketa gehiago geratu dira bidean. Txebe Alvaradoren kasua horietako bat da. 6 hilabete lehenago atxilotu ostean, berriro arrastatu zuen Guardia Zibilak 1988an. Aurreko atxiloaldian aitopenik ez ziotenez atera kolpeen bidez, erakunde militarreko agenteek

11 herritarrek lortu dute torturatzaileak epaitegi batek zigortzea. Bixente Malaxetxeberria laudioarra zegoen horien artean, baina zigorra erridukulua izan zen

elektrodoak erabiltzeari ekin zioten: "Bizkarra zentimetro erdiko erreduraz beteta utzi zidaten. Elektrodoek deskargak eragin zizkidaten tokietan, alegia. Markak hain bistakoak ziren ezen forentsea izutu egin baitzen. Argazkiak egin zizkidan eta horiek baliatuta, epaitegira jo nuen. Edonola ere, forentseak ez zidan aurpegiaren argazkirik egin, bakarrik sorbaldarena. Hori erabili zuen epaileak zalantzan jartzeko ni torturatua izan nintzela eta nire salaketa bertan behera uzteko".

143 adingabe

Txebe Alvaradoren bigarren atxiloketa adinez txikiko baten adierazpenen ondorio izan zen. Egun, bi seme-alaba ditu Aitor Latorrek, baina Guardia Zibila bere bila joan zenean 16 urte zituen; Eusko Jaurlaritzak jasotako 143 kasuetako bat da.

"Une horretan nire osaba eta izekorekin bizi nintzen, ama erbestean baitzegoen. Hasieran, Guardia Zibilak baimendu zien nirekin etortzea Laudioko kuartelera. Han jakinarazi zieten terrorismoaren

Eusko Jaurlaritzaren erroldan izena emateko epea abenduaren 31n agortuko da, baina Torturaren Aurkako taldeak uste du oraindik kasu ugari azaleratu behar direla

kontrako legea ezarriko zidatela eta etxera itzuli behar zirela. Laudiotik Gasteizera eramanez ninduten autoz eta kolpeak eman zizkidaten, baina nik -inuzentea nintzen- uste nuen adingabea izateagatik ez zidatela ezer egingo. Ordea, Sansomendiko kuartelera heldu nintzen egoera oso serioa zela: hasi ziren barrabiletan kolpeak, sabelean... Hasi ziren galdera oso zehatzekin eta 'bainuontzia' egiteari ekin zioten. Burua sartzen zidaten uretan. Zorionez, 'bainuontzia' egin zidaten hirugarren aldian, konortea galdu nuen. Tarte batez utzi ninduten bakean, baina gero kolpeak itzuli ziren eta Txeberen izena eman nuen. Berak ez zuen zerikusirik ezerrekin, baina iruditu zitzaidan Guardia Zibilaren kalkuluetan koherente zela Txebe salatzea. Tratu txarrak eta kolpeak etengabeak izan ziren. Ez zidaten utzi lo egiten, beti nengoen zutunik eta denetarik galdetzen zidaten, garai horretan Jarrai gazte antolakundean bainengoen. Oso gogorra izan zen, ume

erreportajea

baten moduan negar egiten nuen”.

Gasteiztik Madrilera eraman zuen gero Guardia Zibilak, eta han, antza, galdeketa eredu aldatu zen: “Zaplaztekoren bat jaso nuen, baina, gehienbat tortura psikologikoa zen. Esan zidaten ama Iparraldenatxilotu zutela eta bortxatuko zutela, adibidez”.

Eusko Jaurlaritzaren txostenak 4.113 torturatu aitortu ditu EAEn, eta Torturaren Aurkako Taldeak ia 100 kasu topatu ditu Aiaraldean

1978tik gero salaketak gora
Eusko Jaurlaritzaren txostenak datu bitxia erakusten du. Izan ere, salatutako tortura pasarteen kopuruak hurrengoak dira: 1960ko hamarkadan 322, 1970ekoan 891, 1980koa 1.381, 1990ekoan 879 eta 2000. urtetik 2014ra, 627. Hau da, diktaduran -1960/1978ra bitartean- agertu diren tortura kasuak soilik %26.3 dira. Horien artean daude Jose Angel Aramendi eta Jose Ramon Garaigorta “Gari” orozkoarren kasuak. 1969an izan ziren atxilotuak biak ETaren kontrako operazio batean.

Euren ustez, tortura oso praktika arrunta zen. “Gure sarekadan Joseba Atxa atxilotu zuten ere eta beltzituta heldu zen kartzelara. Eskerrak apaiza zela!!! Sarekada horretan gogoratzen dut Bittor Arana ere. Bera ere zauritu zuten eta ospitalera eraman zuten, Teo Uriartek identifikatu zezan. Uriarteke zuzenez agutu, guztiz deformatuta zegoen kolpeen ondorioz. Egoera arrunta zen, bai frankismoan zein frankismoaren ostean”, oroitu du Aramendik.

“Bai, Basauriko espetxean sartzen ziren guztiak edo gehienak ziren torturatuak. Basatiki. Beltzituta etortzen ziren” berretsi du Garik.

Jose Angel Aramendi, Jose Ramón Garigorta, Txebe Alvarado eta Aitor Latorre dira torturak pairatu dituzten Aiaraldeko bizilagunetako batzuk. [Aiaraldea.eus](http://aiaraldea.eus)

Biek pairatutako tratatu txarrei dagokienez, Jose Angel Aramendik hurrengoak aipatu ditu: “Gehienbat kolpeak, garai horretako tortura mota baitzen: kolpeak, mehatxuak, irainak... Metodo ezberdinak erabiltzen zituzten, belarri atzetik hartu, sakatu eta eskegi, arkatx bat hatzen artean jarri eta kolpea eman... Ematen du ezetz, baina sekulako mina eragiten dute”.

Garik hainbat hilabetez izan zuen mina: “Ostikoak lurrera botatzeko, kolpeak aurpegian... Eskuburdinak estutu zizkidaten eta hainbat hilabetez galdu nuen sentsibilitatea eskuetan. Horren ordez, kalanbreak nituen hatzamarretan”.

Dena den, Frankismoan eta diktaduran baliatutako metodoak aldatzen joan ziren demokrazian. Adibidez,

Aitor Latorre da Eusko Jaurlaritzako txostenak jasotzen duen torturatutako adingabeetako bat. 17 urte zituela atxilotu zuen Guardia Zibilak eta “bainu-ontzia” eta kolpeak jasan zituen, besteak beste

sexuari lotutako umiliazioek gora egin zuten 1990eko hamarkadaren erdialdetik XXI. mendera bitartean. Uzkie objektuak sartzeko, kolpeak genitaleetan emateko, ukitzeak gauzatzeko edo biluztasunari eta sexualitateari lotutako umiliazioak eragiteko ohitura biderkatu zen urte horietan. Elektrizitatearen eta uraren bitarteko asfixien erabilerak, aldiz, murriztu ziren. Horren ordez, polizia itolarri “lehorra” lehenetsi zuen garai berean.

Gainera, txostena oinarri hartutaez da egonsal buespenik, polizia dagokienez. Erakunde guztiek praktikatu dute tortura. Salaketa gehien jaso du Guardia Zibilak (1.792), eta ia kopuru bera du Polizia Nazionalak (1.786). Hala eta guztiz ere, Ertzaintzaren gain daude

336 salaketa, eta bestelako funtzionarioen kasuak daude ere (kartzelazainak, udaltzainak...).

Orbain psikologikoa

Torturatu guztiak, esperientziak esperientzia, puntu batean ados daude: zauri psikologikoak fisikoak baino sakonagoak dira. Eusko Jaurlaritzako txostenak egindako 200 kasuren ikerketa xehean artean azaleratu dituzte estres postraumatikoaren nahasmendua, baina baita depresioak, behin betiko izaera aldaketak, antsietatea, insomnioa edota bipolaritatea.

Hori guztia gaunditzeko urteak beharrezkoak direla uste dute torturatuek, baldin eta hori posible bada. “Normalean ez duzu inoiz ahazten. Saiatzen

erreportajea

zara esperientzia horiek motxilarenlekuriksakonenean sartzen eta aurrera egiten” iritzi du Jose Angel Aramendik. Garik bat egiten du bizipen horrekin: “Nik maiz esan dut gainditu dudala, baina Eusko Jaurilaritzaren aitortzea lortzeko adierazpenak egin beharizannituenean, konturatu nintzen hor dagoela dena”.

Aitor Latorrek uste du pairatutakoa inoiz ez duela ahaztuko: “Oso esperientzia ezatsegina izan zen. Etxera itzuli nintzen eta gauez oraindik entzuten nuen jendea eskaileretatik igotzen ni atxilotzeko. Edozerk esnatzen ninduen. Argi nuen, berriro nire bila etortzekotan, nahiago nuela nire burua balkoitik bota. Urte asko igaro ziren sentsazio hori desagertu arte”.

Txebe Alvaradok aipatzen du beldur ikaragarria, “erabatekoa”. “Biatxiloketa izan ostean, hirugarren bat izateko izututa nengoan. Are gehiago, forentseak egin zizkidan argazkiak apurtu nituen, ez nuen nahi Guardia Zibilak ikustea berriro ni atxilotzera etorri gero. Ez dauka zentzurik, baina beldurra horrelakoa da”, azaldu du.

Izan ere, batzuetan tortura “soilik” psikologikoa izan da. Horrela gertatu zitzaion Juan Angel Lekanda laudioarrari Ertzaintzaren esku 1992an: “24 ordu besterik ez nintzen atxilotuta egon Arkauten, 'zorionez'. Denbora tarte horretan ez zidaten utzi lo egiten etalagalketaz luze egin zizkidaten zutunik, hormara begira. Galdeketa artean gela

ilun batean uzten ninduten, baina zaratak sortzen zituzten atsedeneke hartzeko, edo argia pizten eta itzaltzen zidaten 10 segundoro, tentsioan egoteko. Bigarren galdeketa hasi ziren presio psikologikoarekin, nire ama eta bikotekidea erabili horretarako. Azken galdeketa kaputxa jarri zidaten eta behin eta berriro mehatxatu ninduten, esanda eurek leporatzen zidatena onartuz gero, denbora gutxiago egongo nintzela kartzelan. Ikusi zuten ez nuela ezer aitortzeko, aske utzi ninduten. Arkautetik atera eta gero, hainbat hilabetez beldur izan nintzen gauez, Euskal Herrian ohikoa baitzen pertsona bera atxilotzea behin baino gehiagotan. Nire ostean, lagun bat atxilotu zuten eta niri leporatzen zidatena -ETAko kide

bati tresna tekniko bat ematea berari egotzi zioten. 7 urte eman zituen espetxean, esan zizkieten gauzen artean baten bat onartu zuen eta”.

Esperientzia latza izan arren, Lekandak pribilegiatutzat jotzen du bere burua: “Beste batzuk hil egin dira komisaldegietan torturaren ondorioz. Sentsazio horrekin aterata nintzen eta horrela jarraitzen dut”.

Aitorpen gazi-gozoa

Oro har, Aiaraldeko torturatu guztiek onartzen dute euren izaera aitortzea aurrea pausua dela gizartean, torturaren errealitatea aintzat har dadin, baina aldi berean kritikoak dira. Alde batetik, inolako ondorio legalik ez delako egongo: “Ni torturatu ninduten ertzainak funtzionario publikoak ziren

eta ez dugu jakingo ezta nortzuk diren”, azpimarratu du Juan Angel Lekandak.

Bestetik, urte luzez inpunitateak torturatzailerak babestu dituelaren iritzikoak dira, baina zigorgabetasun hori ez dela amaitu uste dute: “Melitón Manzanás, Criado, Prado eta Creix... torturatzailer ospetsuak ziren eta ez dute inolako arazorik izan. Guk, aldiz, propaganda banatzeagatik hori leporatzen ziguten - damutu behar gara. Baina non daude torturatzailer guztiak? Horiekin zara damutu behar?” argudiatu du Garik. Horri guztiari ardura gehitu behar zaio. Izan ere, tortura eta tratatu txarrak baliatu dituzten erakundeak ez badira eraldatzen, nork bermatuko du horrelakorik ez dela errepikatuko?

PROGRAMAZIO SOZIALA

FAKTORIAN

Astelehenetik ostegunera: 10:00etatik 14:00etara eta 17:00etatik 20:00etara

Ostiraletan: 10:00etatik 14:00etara eta 17:00etatik 22:00etara Larunbat eta igandetan: 10:00etatik 22:00etara

Maiatza eta ekaina

IKASTAROAK

Maiatzak 24, astelehena 19:00etan

GURE AMONEN ELIKADURA, FRUTA ETA BARAZKIAK

Josu Santamaria Larrateko Barazkiak taldeko kidea da. Gure amomen elikadura nola berreskuratu irakatsiko digu.

[Mahai-ingurua]

Ekainak 11, barikua 18:00etan

BIBA ARDOAK

Kooperatibaren nondik norakoak ezagutzeko aukera egongo dabertako kideen eskutik, ardo dastaketaz gozatzearekin batera.

[Dastaketa eta aurkezpena]

Ekainak 15, martitzena 18:00etan

BARAZKI BURGERRAK SUKALDATZEKO TAILERRA

Barazkiz eginiko burgerrak nola prestatu ikasteko aukera izango dute bertaratzen direnek, Ekonomatuko kideen eskutik.

[Sukaldaritza tailerra]

Ekainak 18, barikua 18:00etan

SALTUS GARAGARDOAK

Saltus garagardoaren ekoizleak bertaratuko dira Faktoriara, euren “edabe basatien” sorta berezi bat partekatzeko.

[Dastaketa eta aurkezpena]

**Egin
zaitez
bazkide**

BAZKIDEEK SARRERAK
ERRESERBATZEKO
LEHENTASUNA IZANGO
DUTE ETA %15EKO
DESKONTUA
FAKTORIAKO
ZERBITZU
GUZTIETAN!

BERBALDIAK

Maiatzak 20, eguena 19:30ean

KULTURA PANDEMIA EGOERAN

COVID-19aren pandemiak kulturaren izan duen eraginaz mintzatuko gara Nerea Iglesias, Pedro Ignacio Adrian Gonzalez eta Egoitz Palaciosekin. Mahaingurua zuzenean emitituko da Aiaraldea.eus atarian.

[Mahai-ingurua]

Maiatzak 27, eguena 19:30ean

UMOREA IKUSPEGI FEMINISTATIK

Algara mutilatuak, umorearen aho bikotasunaz, feminismotik’ saiakera aurkeztuko du bertsolari eta idazleak.

[Hitzaldia]

Ekainak 3, eguena 19:30ean

ERREFUXIATUEKIKO ELKARTASUNAZ HAUSNARTZEN

Errefuxiatuen gaiaz adituak diren edota errefuxiatuen aldeko ekimenetan parte hartu duten zenbait aiaraldearrek hartuko dute parte solasaldian. Zuzenean emitituko da Aiaraldea.eus atarian.

[Hitzaldia]

Ekainak 10, eguena 19:30ean

BASOGINTZA EREDUA AZTERGAI

Uhandre Amurrioko Baso Biziak plataformako kideek dinamizatuko dute solasaldia. Zuzenean emitituko da Aiaraldea.eus atarian.

[Mahai-ingurua]

Ekainak 17, eguena 19:30ean

NOLA ERAIKI KOMUNITATE EUSKALDUN ETA FEMINISTA BAT

Urteak daramatzate Lorea Agirre eta Idurre Eskisabelek euskararen eta feminismoaren arteko loturez hausnartzen eta gaiari buruzko hitzaldia ematen. Iaz plazaratu zuten horri buruzko liburua: ‘Trikua esnatu da’.

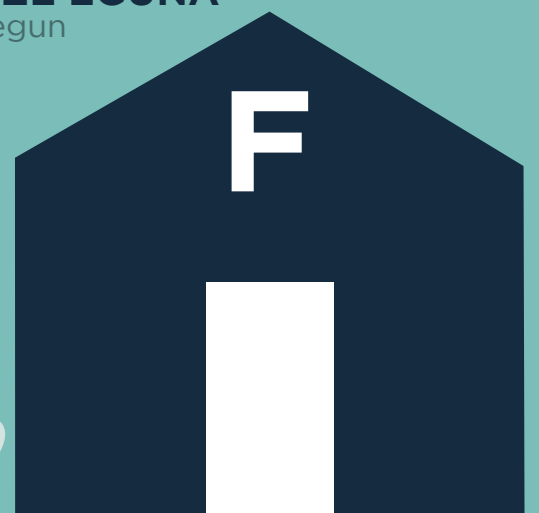
[Hitzaldia]

Ekainak 25, barikua egun osoa

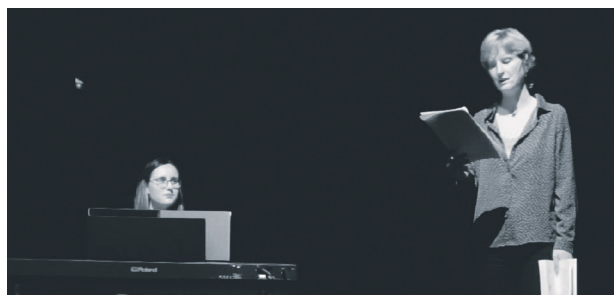
OLATUKOOP: SARETZE EGUNA

Aurrerago plazaratuko da egun osoko egitaraua.

[Topaketa]

MAIATZEKO KONTZERTUAK

Maiatzak 21, barikua 18:30ean

POESIA ZAURIEN UKENDU

Xabier Leteren arrastoan

[Literatura eta musika]

Maiatzak 22, zapatua 11:00etan eta 12:30ean

**PORROTX ETA
YOGURINHA BOROVA**

[Haurrentzako ikuskizuna]

Maiatzak 22, zapatua 18:00etan

HABI ETA ETXEKALTE

[Musika]

Maiatzak 23, domeka

12:30ean eta 18:00etan

CHILL-MAFIA

[Literatura eta musika]

Maiatzak 28, barikua 18:30ean

MALEN ATXA

eta Egoitz Uriarte

[Musika]

Maiatzak 29, zapatua 18:00etan

**ESTI ETA MIKEL
MARKEZ**

[Musika]

HEZKUNTZA JARDUERA

**Maiatzaren 17tik
ekainaren 18ra**

Astelehen, eguazten eta
barikuetan 10:00etatik
13:00etara eta
astelehenetan, 17:00etatik
20:00etara.

**AUTONOMIAN
BIZI, JOLASEAN
HAZI**

0-3 urte
bitarteko haur
eta gurasoentzat

[Jarduera jarraia]

Maiatzaren 18, martitzena
17:30etatik 19:00etara

**NATURAKO
ELEMETUEKIN
SORTU**

4-7 urte bitarteko
haurrentzat

[Faktorian jolasean]

**Eguaztenetan maiatzaren
19tik ekainaren 16ra**

Bi talde: 17:00etatik
18:30etara eta
18:30etatik 20:00etara

**SORMEN
ATELIERRA**

6-10 urte bitarteko
haurrentzat

[Atelierra]

Maiatzak 20, eguena

17:30etatik 19:00etara

**BIZIRAUPEN
SUKALDARITZA
EKOLOGIKOA**

8-11 urte bitarteko
haurrentzat

[Faktoria jolasean]

Maiatzak 25, martitzena

17:30etatik 19:00etara

**ZENTZUMENEN
IBILBIDEA**

8-11 urte bitarteko
haurrentzat

[Faktoria jolasean]

Maiatzak 26, eguaztena

19:00etatik 20:30etara

**FAKTORIAKO
GURASO ESKOLA,
AURKEZPENA**

Gurasoentzat

[Jarduera jarraia]

Maiatzaren 27, eguena

17:30etatik 19:00etara

**ZENTZUMENEN
IBILBIDEA**

4-7 urte bitarteko
haurrentzat

[Faktorian jolasean]

Maiatzak 30, domeka

10:30etatik 11:30etara: 2-5
urte bitarteko haurrentzat
12:00etatik 13:00etara:

6-9 urte bitarteko
haurrentzat

**ARTEAREKIN
JOLASEAN**

[Faktorian jolasean]

Ekainak 1, martitzena

17:30etatik 19:00etara

ARE OBRADOREA

4-7 urte bitarteko
haurrentzat

[Faktoria jolasean]

Ekainak 3, barikua

17:30etatik 19:00etara

**ZIENTZIAREKIN
ESPERIMNETATZEN**

8-11 urte bitarteko
haurrentzat

[Faktoria jolasean]

Ekainak 3, barikua

18:00etatik 19:30etara

**IHES-GELA
(SCAPE-ROOM)**

12-15 urte bitarteko
nerabeentzat

[Nerabeen faktoria]

Ekainak 8, martitzena

17:30etatik 19:00etara

**TXIKI MUNDUAK
SORTZEN**

8-11 urte bitarteko
haurrentzat

[Faktorian jolasean]

Ekainak 10, eguena

17:30etatik 19:00etara

MUSIKA KUTXA

4-7 urte bitarteko
haurrentzat

[Faktorian jolasean]

Ekainak 10, eguena

17:30etatik 19:00etara

**ARGIEN
ESPASIOA**

[Faktorian jolasean]

Ekainak 17, eguena

17:30etatik 19:00etara

**NATURAZ
GOZATZEN**

8-11 urte bitarteko
haurrentzat

[Faktoria jolasean]

Ekainak 3, barikua

17:30etatik 19:00etara

**ZIENTZIAREKIN
ESPERIMNETATZEN**

8-11 urte bitarteko
haurrentzat

[Faktoria jolasean]

kultura

“Bizitzan topatu ditudan oztopoak izan ditut hizpide liburuan”

MAITE GARCIA RIOBOK (Pontedeume, 1978)

URTEAK DARAMATZA URDUÑAN BIZITZEN. BERE SEMEAREN HERIOTZAREN OSTEAN IGAROTAKO DOLUARI BURUZKO LIBURUA PLAZARATU ZUEN DUELA HIRU URTE. ORAIN, ALDIZ COCKTAIL DE VIDALANA ARGITARATU DU.

Testua **Txabi Alvarado Bañares**

Cocktail de vida liburua argitaratu berri duzu. Duela hiru urte plazaratu zenuen lanaren (Ekhi: *Siguiendo tu estrella*) jarraipena dela esango zenuke?

Proiektu ezberdinak dira. Bitxia da, egitan ez naizelako liburu hau zeri buruzkoa den azaltzeko gai. Baina egia da gai naizela bizitzak aurrean jartzen didan min-prozesu bakoitzaren zergatia ulertu eta zerbait positiboa bezala ikusi ahal izateko, lan-pertsonal handia egin ostean betiere.

Horregatik, liburu hau ez da Ekhi: *Siguiendo tu estrella* lanaren jarraipena. Bizitzak parean jartzen dizkigun gauza negatiboei zergatia bilatzea da lanaren helburua.

Doluaren gaia lantzen zenuen Ekhi: *Siguiendo tu estrella* liburuan. Zer jorratu duzu liburu berrian?

Bizitza, oro har. Bizitzak zure konfort-egoeratik ateratzen zaituenean mina eragiten duen prozesu bat bizi behar izaten duzu. Horri nola aurre egiten diogun jorratzen dut liburuan. Ekhiarekin kasidudana da ez garelako bizitzaren biktimak, ikasleak baizik. Batzuetan bizitzak aurrean jartzen dizu ikasi eta eboluzionatzeko behar duzun hori.

Zergatiak iruditzen zaizkit garrantzitsuak. "Zergatik niri?" Galdera hori izan da helmuga zoragarrietara iristea ahalbidetu didana. Ulertzea zergatik gertatzen zaidan hau niri. Jende batek uste du obulu eta espermatozoide baten baturatik hau ateratu daitekeela (bere burua seinalatzen du). Baina niri oso zaila suertatzen zait hori sinestea.

Hor badago magia moduko bat, ez dakigula ondo nondik datorren. Bizitzak batzuetan min-prozesuak jartzen dizkigu aurrean, eta horiek ulertu eta moldatzea lortu behar dugu, hazi eta eboluzionatzeko behar ditugula ulertuta. Bide bat da, nik lan pertsonal askoren ondoren egin ahal izan dudana.

Bide hori egin ostean, beste pertsona batzuentzat ere lagungarria izan ahal zela pentsatu nuen. Horregatik, nik egindako bidea kontatzen dut liburuan, bizitzak aurrean jartzen dizkigun traben aurrean beti alde positiboa ikusteko helburuarekin. Ekhiaren liburuan heriotzaren gaia lantzen nuen. Liburu berrian, aldiz, nik bizitako bikote-haustura baten esperientzia kontatzen dut.

Susperraldi handi bateragin zidan horrek. Lan handia egin dut aztertzeko nolakoa naizen, nola jokatzen dudana eta nondik datorren dena. Dena haurtzarotik dator normalean. Hori islatu nahi nuen, gurasoak direnei haurtzaroek duten garrantzia erakusteko. Gainera, daramatzagun motxila asko gure haurtzaroan jarritakoak dira. Pertsona bat ez da den bezalakoa kasualitatez, batzuetan gauzak atzetik datoz.

Helarazi nahi dudana mezua da arazo baten aurrean ez garelako biktima kontsideratu behar. Gauzak zergatik gertatzen zaizkigun ulertu behar dugu, nondik etorri daitekeen arazoa, bizitzak zer esan nahi didan... Inork ez digu irakasten bizitzak parean jartzen dizkigun seinaleak irakurtzen, eta batzuetan behin eta berriz egiten dugu talka harri beraren aurka. Garrantzitsua da baita ere minari ez atxikitzea, mina eraldatu eta zer esan nahi duen ulertu ahal izateko.

Zure esperientzia kontatzen duzu liburuan, beraz. Autolaguntzarako liburu bat dela esango zenuke?

Ez nuke esango auto laguntzarako liburu bat denik, ez dudalako terapeuta ikuspegitik idazten. Nire esperientzia pertsonaletik hitz egiten dut. Liburua ez da fede-dogma bat. Prozesu batzuetatik zergatik igaro behar dugun ulertarazi didaten bizipenak kontatzen ditut liburuan, horiei buelta ematen eta positibotzat hartzen ikasteko eta bizitzaren magia sentitzeko.

Egia da baita ere irakasten diguten pertsonen askotan errua baliatzen dutela, gauzak gaizki portatu garelako gertatzen zaizkigula esanez. Errudun sentitzen garenean biktima papera hartzen dugu sarritan, eta horrekin hazten gara.

Gauzak hala, zerbait gertatzen zaigunean beti sartzen gara biktima paperean, gure bizitzekiko erantzukizuna hartu beharrean. Batzuetan nahitaez sartuko gara paper horretan, gizakiak garelako, eta dolu faseak igaro behar direlako. Baina ziklo hori pasa ostean garrantzitsua da ulertzen saiatzea zergatik bizi behar izan dugun hori, zer ikasi behar dugun jakiteko.

Gauzak hala, nire esperientzia kontatzen dut liburuan: zer egin dudana, zerk lagundu didan, zer gauzekin egin dudana topo... Bizitza ulertzen duzunean oso polita da hartaz gozatzea. Arazoa da inork ez digula irakasten zer den bizitza.

“10 margolan berri sortuko ditut Amurrioko erakusketarako”

JASONE PIKATZA ITURRITZA (Urduña, 1967) ERAKUSKETA ATONDU ZUEN ALONDEGIAN APIRILEAN, ETA EKAINEAN AMURRIOKO LA CASONAN EGONGO DIRA BERE LANAK IKUSGAI.

Testua eta argazkia
Txabi Alvarado Bañares

Erakusketa egin zenuen apirilean Urduñan. Lehena izan zen?

Bai. Beno, 20 urte nituenean ikasturte amaierako erakusketa batean parte hartu nuen, baina bestela bai, hau da lehena.

Duela urtebete ekin nion argazkiak ateratzeari: lorategiei, zuhaitzei, ortuei... polita iruditzen zitzaidan guztiari. Reforretik paseoak ematen ditut, eta bertatik argazkiak egiten hasi nintzen. Gero bururatu zitzaidan akuarelazko margolanak egiten hasia, argazki horiek oinarritzat hartuz.

Duela urtebete ekin zenion margotzeki orduan?

Ez, nik betidanik margotu izan dut, baina oleoak baliatuta. Urduñako margo tailerrean egon nintzen urte luzez. Bertan denek margotzen zuten oleoekin, eta nik ere. Hainbat pintura tailerretan egon naiz, eta erakusketak ikustera edo laminak erostera ere joan izan naiz batzuetan. Marrazkilaritzat dut nire burua.

Oleoekin hasi zinen, baina akuarelekin margotzen duzu orain. Zergatik egin zenuen aldaketa?

Oleoarekin margotzeko agoarrasa behar duzu. Nik pisu batean margotzen dut, eta substantzia horrek usain oso gogorra uzten du.

Erabaki praktikoa izan zen orduan, artistikoa baino. Une horretan bai. Konfinamenduan hasi nintzen

margotzen. Beste margolari batzuen lanak jarraitzen nituen sare sozialen bidez. Koaderno txiki bat hartu nuen eta argazkiak akuarelara pasatzeari ekin nion, koaderno osoa betetzeko helburuarekin. Banan-banan egiten hasi nintzen eta, jendearen harrera ikusi ostean, Facebooken baten bat igotzera animatu nintzen. Zerbait homogeneoa osatu nahi nuen, berez oso pertsona desordenatua naizelako. Reforreko paisaiak hautatu nituen batez ere.

Akuarelearekin marraztea erosoagoa da, eta azkarragoa. Gainera, oleo orbanak oso zailak dira kentzeko. Uste dut konfinamenduan igarotako denborak aukera eman didala egiteko modu bat garatzeko, eta uste dut hori nabaritu egiten dela nire margolanetan. Egin nituen lehen lanak “marraztuagoak” dira, eta gero laminak gehiago “zikintzera” igaro naiz. Interes asko sorrarazten dit gainontzeko margolariek egiten dutena.

Zer nolako harrera izan zuen Urduñako erakusketak?

Esan bezala, nire lanak sare sozialetan argitaratzeari ekin nion, Urduñako Facebook taldean, besteak beste. Jasotzen nituen iruzkinak, ezagunen partetik batez ere. Amurrioko Facebook Taldean argitaratzen hasi nintzen gero, eta ezagutzen ez nuen jendearen komentarioak jasotzen hasi nintzen bertan.

Horrek animatu egin ninduen, gora etorri nintzen. Amurrioko Got Talent lehiaketara ere aurkeztu nintzen, nire semearekin. Bideo bat osatu genuen bien artean.

Mugikorrerako aplikazio bat erabiltzen hasi nintzen orduan, hainbat argazki bata bestearen atzetik erakusteko balio duena. Martxoan bideo bat igo nuen sare sozialetara

aplikazio hori baliatuta, Queen taldearen *Under pressure* abestiarekin. Hau idatzi nuen: “Urtebeteko ibilbideak erakusketa bat merezi du”. Urduñako bizilagun batek erantzun zidan orduan: “Noski baietzi!”. Orduan proposatu zidan Alondegiko arduradunak erakusketa egitea, denerako espazioa dagoela argudiatuta. Ilusio handia eragin zidan, baina nituen marrazki gehienak Amurrioko paisaienak ziren. Urduñako gutxi eraman nituen, baina asko saldu ziren.

Oso positiboki baloratzen dut esperientzia hura. Jende ugari bertaratu zen lanak ikustera, eta zorion mezuak eta deiak jaso ditut.

Dena bideratua zegoela iruditu zitzaidan, eta orduan erabaki nuen Amurriora salto egitea.

Amurrioko erakusketa ezberdina izango da?

Antzekoa izango da. Aretoa handiagoa da, baina ez dut horrenbeste denborarik. Urduñan 17 margolan plazaratu nituen, baina horietatik 12 baino ez zaizkit geratzen, gainontzekoak saldu direlako edo jendea utzi dizkiodalako.

Beste hamar margolan egiteko denbora izango dudala kalkulatu dut. 22 lamina aurkeztea aurreikusi dut.

Behin Amurrioko erakusketa igarota, zeintzuk dira zure asmoak?

Toki guztietara deitu dut. Arespalditza, Luiaondo edota Artziniegan jarri nahi ditut erakusketak, toki txikiak direlako. Orozkoko Museoan jarri ahalko dudala baieztatu didate, uztailen. Udako datak txarrak direla esan didate, baina ez dut galtzeko ezer. Oso gaizki joan behar dira gauzak amore emateko.

kirola

“Eskubaloiaaren alderik onena da ez duzula inor atzean uzten, guztiok jokatzeko dugu”

ENDIKA GUERRERO (Laudio, 1990) ARABAKO ESKUBALOI SELEKZIOKO HAUTATZAILE IZENDATU DUTE ETA PROIEKTU BERRIA DAUKA ORAIN ESKU ARTEAN, BAINA HORREZ GAIN, LAN HANDIA EGITEN DU LAUDIOKO ESKUBALOI TALDEAN.

Testua
Aitor Aspuru Saez

Nola hartu duzu Arabako eskubaloien selekzioa hautatzaile izateko albisteak?

Ezustekoa izan da. Lau urtez arituko naiz. Egun batean deia jaso nuen, proposatu zidaten eta baiezkoa eman nuen. Aurten, COVIDaren ondorioz, ez dugu lan egiteko aukera izango, baina talde handia sortu da eta ideia batzuk garatu nahi ditugu. Izan ere, Arabako maila azken urteotan asko jaitsi egin da eta gure asmoa da bermatzea herri guztietan egotea eskubaloia eta jende gehiago. Lagun gehiagorekin maila igotzea da helburua.

Hurrengo urtean hasiko da erronka orduan?

Bai, 20 saio ditugu hori egiteko. Deituko ditugu ahalik

eta gazte gehien, guztiak, ahal bada. Hasieran selekzioan baino, zentratuko gara teknifikazioan, maila igotzeko. Beste herrialde batzuetan zuzenean selekzioarekin has daitezke lanean, jende asko dutelako, baina ez da gure kasua. Horrek ez du esan nahi Arabako selekzioa ez denik egongo. Abian egongo da, baina lehen xedea ez da irabaztea, baizik eta jokalarien maila igotzea. Urtero egiten da txapelketa eta Arabaren emaitzak azkenaldian ez dira oso onak izan. Aurretik egon dira belaunaldi oso onak eta lan eginda emaitzak eskuratu dituzte. Horrez gain, herriz herri sustatu nahi dugu eskubaloia. Adibidez, ekimen interesgarria litzateke teknifikazio saioak herri ezberdinetan egitea eta kirola erakustea tradizio handia ez duen lekuetan.

Ardura gehiago ere badituzu Laudion, ezta?

Bai, gero eta gehiago! 11 urterekin hasi nintzen eskubaloian. Berandu, hasieran areto futboleko jokatzeko bainuen. Egun batean kiroldegian nengoen, probatu nuen eta gogoko izan nuen, orain arte. Laudion egon nintzen hainbat urtez jokalaria moduan eta 16 urterekin hasi nintzen umeak entrenatzen. Urteak pasa ahala, erabaki nuen nire burua trebatzea eta zenbait lizentzia ateratzea entrenatzaile izateko. Uda honetan lortuko ditut falta zaizkidan agiriak eta denetarik egin dut jadanik. Kaptazioa, entrenatzailea... esaterako, aurtan entrenatzen ditut kadeteak, gazteak eta seniorrak. Horrez gain, ni ere jokalaria naiz senior kategorian. Hortaz, ardura handiak ditut, baina pozik nago. Ordutegien aldetik, saio bat dago bestearen atzetik eta horrela 18:00etan sartzen naiz kiroldegian eta 22:00etan ateratzen naiz astelehen, asteazken eta ostiralero.

kirola

“Arabako selekzioaren xedea jokalarien maila igotzea da”

Hainbeste urteren ondoren, zer ematen dizu eskubaloiak?

Ez dakit nola azaldu. Lesio serioak izan ditut belaunetan eta orkatiletan, baita bizkarrean ere, baina lagun pilo egin dut. Jende andanarekin jokatu dut hemen zein Asturiasen. Giroa oso ona da, inoiz ez baituzu inor atzean uzten. Beste kiroletan ez bezala, eskubaloian nahi beste aldaketa egin ditzakezu eta ez da geratzen umerik jokatu gabe. Ez umeak ez inor. Ni estatu-mailako kategorian aritu nintzen eta ez nintzen inondik inora onena taldean, baina, hala ere, jokatzeko nuen. Kirol fisikoa da eta nik gogoko dut apur bat sufritzea. Ez da fisikoa kolpeen aldetik duela 20 urte bezala, baina erne egon behar zara beti, aldaketa asko daude, inoiz ez zara ibiltzen, taldekako joko azkarra da eta korrika egin beharra dago. Horri gehitu inoiz ez dagoela arazo

handirik beste taldeekin. Hau da, giroa ona da eta aurkariekin garagardo bat hartzeko aukera dago partida amaitu eta gero. Bestalde, kirolak balio batzuk ditu eta gazteengan ikusten ditudanean, entrenatzeko gogoak sartzen zaizkit.

Jadanik ardura izugarriak dituzu, baina etorkizunean bestelako erronkak abiatu nahi dituzu entrenatzaile moduan?

Gaur egun gauzak dauden moduan jende gutxi bizi dezake eskubaloian esker. Ni hezkuntzan nago, irakaslea naiz eta benetan pozik nago, baina Laudion entrenatzen dut, batik bat, dagoen giroagatik eta proiektuagatik. Laudiora itzuli nintzenean ez zegoen ia jokalaririk. Bakarrik seniorrak eta partidetara joaten ginen zazpi edo zortzi jokalaria. Iaz ez genuen adina jokalaririk eta hau joko fisikoa da, etengabe korrika egon behar zara. Urteak pasa ahala zenbait aldaketa egin genituen eskubaloia Laudion ez desagertzeko eta pandemia aurretik proiektu polita ari zen sortzen.

“Momentuz esku artean dudan proiektuan zentratuko naiz, kideekin oso pozik bainago. Ez dut nire burua beste inon ikusten”

Nire etorkizunari dagokionez, ez dakit zer gertatuko den. Orain hautatzailea naiz, baina ikusiko dugu zer moduz egiten dugun eta norbaiten arreta deitzen dudan. Baina mundu honetan ez duzu dirua irabazten. Momentuz esku artean dudan proiektuan zentratuko naiz, kideekin oso pozik bainago. Gurasoak eta jokariak oso motibatuak daude. Ez dut nire burua beste leku batean ikusten.

Proiektu horretan duzuen hutsunea ere bete nahi duzue, ezta?

Bai. Azkenengo urteetan lortu dugu nesken taldea edukitzea, eta urteak igaro ahala jende gehiagok eman du izena. Hastapenetan taldea mistoak dira guztiak eta adin batetik aurrera, ezin direla mistoak izan. Hau da, edo talde osoa duzu, edo kanpora joan behar zara jokatzera edo kirola utzi. Egungo egoera da 2006, 2007 eta 2008ko taldeetan lau neska daudela, talde mistoan, baina bi urte barru hori aldatu beharko da eta nesken taldea osatu beharko dute. Beraz, nahiko gendake neska gehiago taldera batzea. Gurekin harremanetan jartzeko Instagram @laudiobceskubaloitaldea profila edo 616 06 99 78 telefono zenbakia balia daitezke.

kirola

TXIRRINDULARITZA

Podium bikoitza lortu zuen Aiara Txirrindularitza Elkarteak asteburuan

Talde onena izan zen aiararra.. Aiara Txirrindulari Elkarteak

Testua

Aitor Aspuru Saez

Larunbatean Aiara Txirrindularitza Elkarteak Grupo Eleyco Valle de Arana proban parte hartu zuen. Lasterketa gorabeheratsua izan zuten, baina emaitzekin oso pozik bukatu zuten. Izan ere, podium bikoitza eskuratu zuten aiararrek.

Alde batetik, talde onena osatu zuten -11 kideek amaitu zuten ibilbidea-. Bestetik, Tami Navarro txirrindulariak 3. postua lortu zuen.

Edonola ere, ez zen erronka erraza izan. Iñigo Uriak eta Oier Colmenerok erorketak izan zituzten, baita arazo mekanikoak ere. Guztira, Hego

Euskal Herriko 26 talde aritu ziren, 151 txirrindulari.

Hala ere, aiararrek protagonismo handia izan zuten. Bi itzulik osatzen zuten ibilbidea eta lehenengoan Jon Conejerok ihesaldia egin zuen eta bakarrik lideratu zuen sailkapena ia buelta osoan.

Gero Tami Navarrok ekin zion ihesaldiari, eta Iturrietako gainera heldu baino apur bat lehenago harrapatu zuen tropelak.

Dena den, Navarrok 3. zeharkatu zuen helmuga. Jon Conejero 9. izan zen eta Hodei Muñoz 16. sartu zen.

Kirol elkarteko arduradunen hitzetan emaitzak taldeak duen maila altuaren erakusle dira.

TRAILA/TXIRRINDULARITZA

Ekimen solidarioa egingo dute Ibagueneko atletismo pistan

Testua

Aimar Gutierrez Bidarte

AEFAT elkartearentzako eta ataxia-telangiectasia gaixotasuna ikertzeko dirua biltzeko ekimena egingo dute datorren maiatzaren 21etik maiatzaren 27ra Ibagueneko atletismo pistan.

Alberto Valles *Il Diavolo* txirrindularia eta Alberto Fernandez *Spiderabel* korrikalaria izango dira egitasmoaren protagonistak,

eta bakoitzak kirol erronka desberdin bati egin beharko dio aurre: Valles Munduko Guinness Errekorra hausten ahaleginduko da 7 egun bizikleta gainean non-stop igarota. Fernandezek, ordea, 4 maratoki eta 3 erdi-maratoki osatzea izango du helburuekimenak iraungo duen astebetean.

Ez da *Spiderabelek* gauzatzen duen gisa honetako lehenengo ekimena, iazko uztailean ere maratoki solidarioa egin zuen, besteak beste.

PARAPENTEA

Orozkoko zeruak zeharkatuko ditu Bizkaiko Parapente Txapelketak

Ekainaren 10ean jakinaraziko dute, baldintza klimatikoak tarteko, txapelketak aurrera egingo duen edo ez. Laura Guerrero

Testua

Aimar Gutierrez Bidarte

Bizkaiko parapente zale gehien batzen dituen taldea da Iparair, eta Bizkaiko Parapente Txapelketa antolatzeke lanetan ari da. Orozkon jokatu da kirol proba ekainaren 12 eta 13an. Parte hartzeko nahikoa izango da Open mailan federatuta egotearekin, edozein lurraldetan. Bizkaian federatutako kirolariak, gainera, lurralde mailako txapelketan ere neurtuko dira.

Derrigorrezkoa izango da lehiatzeko maila egokia izatea, eta maila hori agiri-ofizial bidez akreditatzea.

Parte-hartzaileak uneoro egongo dira GPS bidez lokalizatuta, eta antolakuntzako kideekin irratik bidezko harreman zuzena izango dute uneoro. Txapelketak Cross Country proben estiloa jarraituko du, hau da: parte-hartzaileek lasterketa bat egin behar dute aurrez baliza birtual batzuen bitartez markatutako ibilbide batean, eta pilotuek ordena jakin batean gurutzatu beharko dituzte baliza horiek. Ibilbidea azkarren betetzen duenak irabazten du norgehiagoka. Parte-hartzaile

Eguraldia lagun, ekainaren 12 eta 13an jokatu dute Bizkaiko Parapente Txapelketa Orozkon, Iparair taldeak antolatuta

bakar batek ere ez badu zirkuitua bere osotasunean betetzen, zati handiena egin duenak lortuko du garaipena.

Baldintza meteorologikoak

Parapentea baldintza meteorologikoen menpe dagoen kirola da: haizearen indarra, norabidea, lainoa... Proba aurrera eramanez ahal izateko baldintza zehatz batzuk bete behar dira. Antolatzaileek ez dute data atzeratzea baztertu eguraldi egokiagoaren esperoan. Horregatik, ekainaren 10ean -osteguna- iragarriko dute Bizkaiko Txapelketa aurreikusitako egunetan egin ahalko den edo ez. Era berean, parte-hartzaileek osatubeharreko ibilbidea baldintzatzen du klimak. Horregatik da ezinezkoa zirkuituaren nondik norakoak aurretiaz zehaztea.

Orozkotik Orozkora

Bizkaiko Parapente Txapelketak Orozko izango du abiapuntu eta Orozkon egongo da kokatuta helmuga. Aireratzeari Santa Marinatik egingo da. Lurreratzeari, aldiz, Orozkoko leku ofizialean, Iparair taldeak lagatutako landa batean.

herriko plaza

Idatzi zure mezua eta bidali argazkia agurrak@aiaraldea.eus helbidera eta Aiaraldea.eus atarian plazaratuko dugu. Ekainaren 2an argitaratuko da hamabostekariaren hurrengo zenbakia.

Aimar
Zorionak Aimar!
Zure familiaren partez
Asko maite zaitugu!

Etxekoak

Maddi/Maddalen
Historiaren idazle, milaka zapaltzaile! Klase arteko gudan elkarbizitza hiltzaile! Gora gu eta gutarrak!

Pikete Style

Peio
Zorionak aitatzxo! Munduko bazter ederrenak zurekin esploratzeko irrikitan nago, Jurassic parketik hasita ilargiraino!

Arhane

Txapis
Ez ginen Oriora joan ospatzera baina Chill Mafiarekin su emango diogu Faktoriari! I WAS BORNNNNN ERROTXAPEAAA!

Soinufroga

**BIDALI
ZURE
ZORION
AGURRA!**

Denborapasak

ERRAZA

	2	7		4				
4			8				2	
5	3						4	6
8	6		3		9	7		
9		2					5	3
	1	4			6			8
6							7	2
2	5	3	9	6				
			2		4			

ZAILA

			5			1		
					7	4		
3	4	2					9	
		6		5	2			8
2	8				4	3		
4				7				
							5	
6		8						7
7					6			

DENBORAPASEN SOLUZIOAK

Sudoku, hitz-gurutzatu eta hitz gezidunen soluzioak webgunean ikusgai: <http://www.aiaraldea.eus/users/denborapasak>

Zozketa

En Tol
Sarmiento
taldearen
Aukera Berriak
diska

ETS taldearen Aukera Berriak diskaren zozketa. Parte hartzeko sartu www.aiaraldea.eus atarian **Zozketaren data:** maiatzaren 28an, 12:00etan.

gestoria aholkularitza aseguruak

Utzi zure errenta 20 profesionalen eskuetan

Errenta-aitorpenaren plangintza gurekin egin ezazu.

20 urte baino gehiagoko esperientzia

Iturralde kalea 2, AMURRIO
945 89 02 06
info@arrategestoria.com
www.arrategestoria.com

IRAKURKETA GUNEA

FAMILIA MILAKOLORE

Idazleak: Miren Amuriza

Argitaletxea: Katxioporreta

Bederatzi ipuinez osatutako bilduma bat da. Familia eredu ezberdinak lantzeko, ezagutzeko eta onartzeko ipuinak dira. Hurrekin gaiaz sakontzeko aukera ematen du, familia eredu ezberdinak ohikotzeko ipuin bilduma

ALABA ADOPTATUA NAIZ ETA ZER?

Idazlea: Xoxe A. Neira Cruz, Jokin Mitxelena

Adina: 8 urtetik gora

Eskolan zuhaitz genealogikoa egin behar dutenean, arazo batekin topatzen da pertsonaia, berak denak ditu bikoiztuak, bi ama, bi aita, lau amona...

JOLAS GUNEA

UDALEKUAK

Uda dator eta beraiekin batera udan aisialdiaz gozatzeko aukera ugariak. Behar eta gustu haina udaleku topatuko dituzu, kirolaren ingurukoak, naturaren ingurukoak, eskulanetan oinarritutakoak, naturan oinarrituak, haur txikientzako, gazteentzako, euskal udalekuak...

Haurrek gozatzeko, elkarrekin ikasteko, hazteko proiektu bikainak izaten dira.

Kokoriko Hezkuntza Faktoriak aurten 3 adin tarterako udalekuak antolatu ditu:

AUTONOMIA BIZI, JOLASEAN HAZI

2-3 urte bitarteko haurrentzako diseinaturiko udalekua da. Uztailean garatuko da Faktorian bertan. Beraien gozamenerako, psikomotrizitaterako espazio seguru bat izango da, zaintzan eta jolas librean oinarritutako dena.

BASOAN JOLASEAN

4-11 urte bitarteko haurrei zuzendutako proiektua. Naturan eta jolas autonomoan oinarritutako proiektua. Naturaz gozatzeko aukera paregabea, ekainaren 21etik abuztuaren 3ra.

GAZTEENTZAKO UDALEKU IBILTARIA

11-16 urteko gazteentzako Aiaraldea eskualdetik zehar garatuko dugun udaleku ibiltaria. Lotan gurekin garatuko dira gazteak eta azken egunean Faktorian gazteentzako jai batekin bukatuko dugu.

IZENA EMATEKO:
www.labor.eus/faktoriaudalekuak2021

INFORMAZIO GEHIAGO:
693 85 53 12 (Aritz)
hezkuntza@aiaraldea.eus

KOKORIKO
HEZKUNTZA FAKTORIA

Familia

Egunero da nazioarteko egun berezi horietako bat, aurreko larunbatean, maiatzak 15, familien nazioarteko eguna izan zen. Ereduak eredu, oraindik jendartearen ez dira ondo ikusiak disidentzian dauden familia eredu asko.

Familia norberak bere bizipenetatik aukeratutakoa izaten da. Aukeraketa askea behar du izan, zure familiak ez du zertan odol berdineko hori izan behar. Badago odol bereko familia ugari, baita bihotzeko familiak ere, badaude bi pertsonaz osatutako familiak edo hamaika lagun hartzen dituztenak, emakumez bakarrik osatuak, genero ezberdinak hartzen dituztenak...

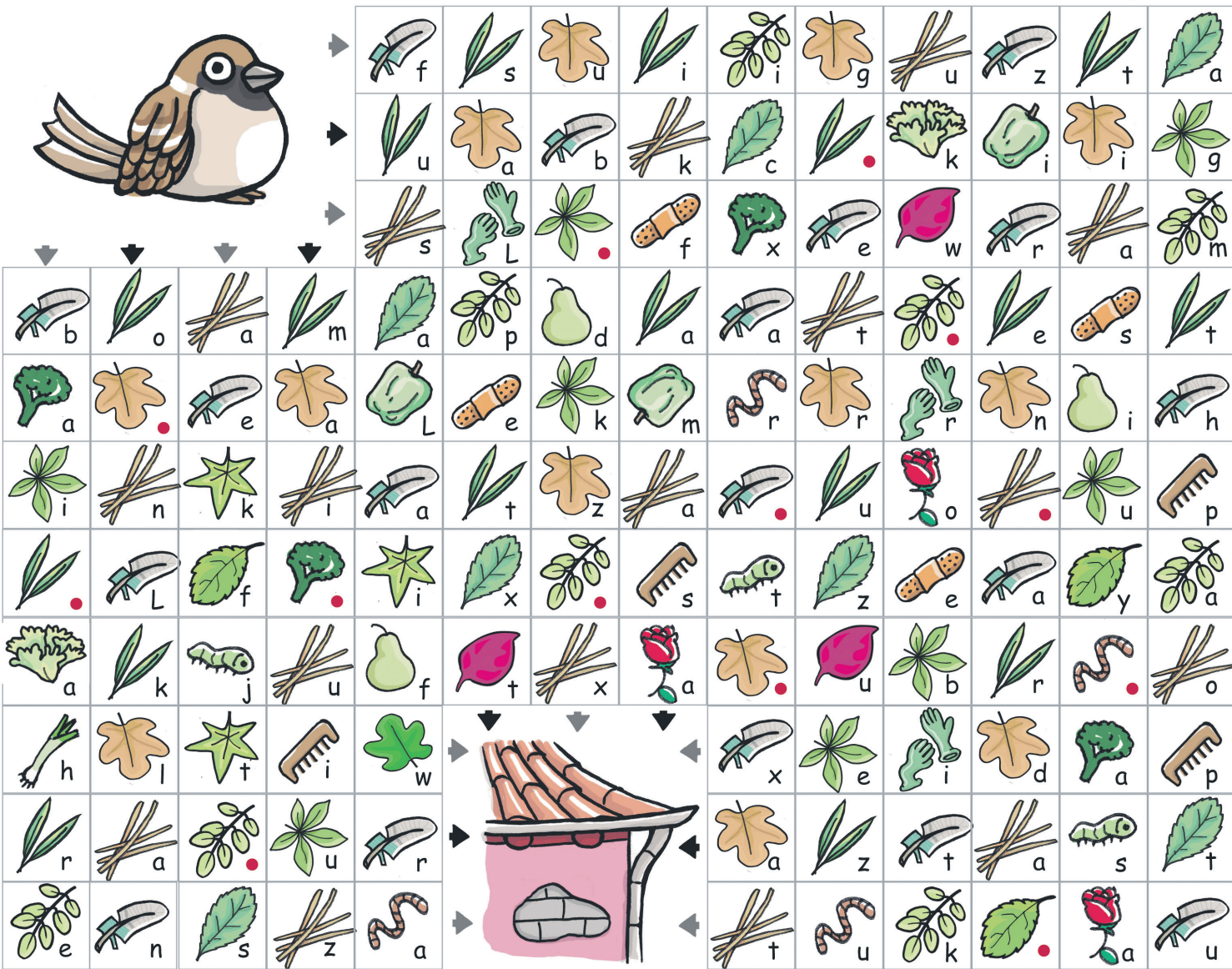
Familia konfiantzako eremu seguru bat da, norbanakoa handitu eta elikatzen duen gunea. Familia zaindu, maitatu, ulertu, entzun egiten zaituen hori da. Familia norbanakoz osatutako komunitate sendo bat behar du izan. Elkarrengandik ikasiz eta haziz, horizontalean eraikitzen den komunitatea da. Botere harremanik gabea, indarkeriarik gabea, gutxiespenik gabea, mehatxurik gabea...

Eraiki ditzagun familia, komunitate sendoak, norbanakoak indartu eta elikatzen dituen ezberdinen artekoak. Norbanakoen ahalduz eta autoestimurako lehenengo pausoetakoak baita.

Labirintoa

1 2 3 4

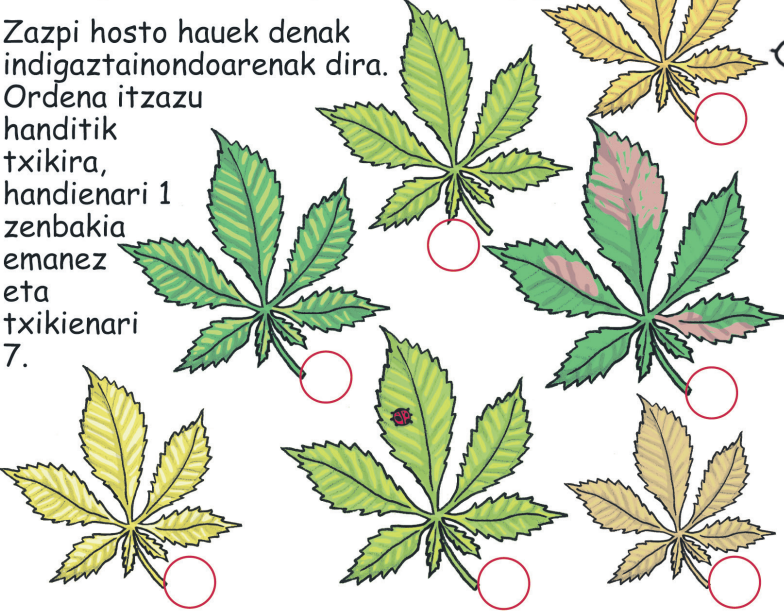
Etxe-txolarreak beheko teilatupean egin nahi du habia. Lagun iezaiozu haraino heltzen. Horretarako, habia egiteko baliatuko dituen elementuak jarraitu beharko dituzu, orden honetan: belarra (1), hosto lehorra (2), lastoa (3) eta luma (4). Gogoratu laukiak banan-banan aurreratu behar direla, ezker, eskuin, gora edo behera eginez, baina inoiz ez diagonalean.

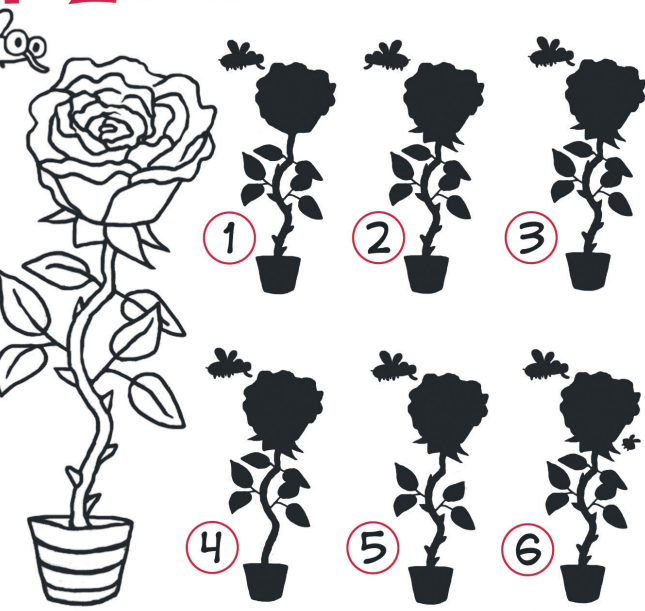
Aurkitu duzu bidea? Hala bada, laukiz lauki pasa dituzun hizkiak batu eta esaera zahar bat osatuko duzu:

Handitik txikira

Itzala

SOLUZIOAK

Kontra

Aiaraldetik mundura

ZoomViewer

Irati Minguez Olivares

JAIOTERRIA
TERTANGA, 1997

BIZILEKUA
MONS (BELGIKA)

BIDAIAREN ZERGATIA
MASTERREKO IKASKETAK AMAITZEA

“Mons bezalako herri txiki batean atzerriko influentzia oso nabarmena da”

Zenbat denbora daramazu Belgikan?

Ikasten ari naizen masterra dela eta, atzerrian bizitzeko aukera izan dut. Masterrak *Smart Cities and Communities* du izena, eta Europako Batasunak hiru unibertsitate desberdinetako programak batu zituen master hau eskaintzeko. Hori dela eta, hiru herrialdetako hiru unibertsitateetan ikasi behar dut. Iaz, lehenengo lauhilekoa Eskozian ikasi nuen eta bigarren lauhilekoan Mons izeneko Belgikako herri txiki honetara ikastera etorri nintzen. COVID-19aren pandemia dela eta, nire ikasketak hemen amaitzeko aukerarik ez nuen izan, baina herrialde honetan hilabete eta erdi eman, eta esperientzia ikaragarri hona izan nuen. Hori dela eta, Belgikara bueltatu nahi

nuen eta aukera bikaina aurkeztu zitzaidan master amaierako lana aukeratzeko orduan. Beraz, honako hau nire bigarrenaldia da Belgikan, eta iaz amaitu ez nuen esperientzia amaitzeko asmoz etorri naiz.

Nolakoa da Mons?

Mons herri txiki bat da eta ondorioz nahiko lasaia. Horretaz gain, Mons herri oso polita da. Alde zaharra XV. mendeko etxe txikiek osatzen dute, eta astebururo turista nazional asko etortzen dira herria bisitatzen. Historia asko duen lekua den arren, Mons herri gaztea da. Unibertsitate handi bat du eta ikasle beteta dago, herriari bizitasuna ematen diotenak.

Oso desberdina da bertako gizartea?

Nabaritu dudana aldaketa handienetarikoa hemengo gastronomia da. Ez naiz ohitzen hemengo otorduen ordutegira, eta Euskal Herriko janaria ikaragarri ona da, bertatik ateratzean faltan bota dut. Hala ere, aipatu behar dago hemengo garagardoa askoz hobea dela. Bestalde Mons bezalako herri txiki batean atzerriko influentzia oso nabarmena da, non, batez ere, Turkiako eta Afrikako herritar frankofono asko bizi diren. Azkenik, eta nahiz eta herrialde oso txikia izan, hiru hizkuntza ofizial dituzte: frantsesa, nederlandera eta alemana.

Nola bizi izan duzue COVID-19aren pandemia bertan?

Orokorrean, Belgikakoneurriak Euskal Herrian genituenak baino gogorragoak ziren. Herrialdera

sartzeko test negatibo bat behar izan nuen. Ondoren, hona iristean, 7 eguneko berrogeialdia egin behar izan nuen, eta kalera irteten aurretik, beste test bat egin behar izan nuen. Horretaz gain, heldu nintzenean nahiko tristeza zen kaletik ibiltzea. Taberna, jatetxe eta ia denda guztiak itxita zeuden, eta urritik ez zituzten ireki. Unibertsitateak itxita zeuden eta telelana egiteko aukera zuten langileek etxean geratzeko agindua zuten. Beste guztia antzera zegoen: distantzia soziala, derrigorrezko musukoa, 00:00etan etxeratze-agindua, eta etxetan bakarrik bertan bizi zirenak egon ahal ziren.

Zorionez, maiatzaren 8an neurriak pixka bat arindu ziren, eta orain dendak, jatetxeak eta tabernak irekita daude. Herria bizitzaz bete da berriro.

BELGIKA

DESKRIBAPENA

Europa mendebaldeko estatua da, eta bere gobernu forma monarkia federal konstituzionala da. 1830. urtean lortu zuen burujabetasuna Herbehereetatik berezita. Bi eskualde nagusik osatzen dute: Valonia hegoaldean eta Flandria iparraldean, tartean Brusela dagoelarik.

AZALERA

30.528 kilometro koadro.

BIZTANLEAK

11,5 milioi biztanle.

HIZKUNTZA

Nederlandera, frantsesa eta alemana.

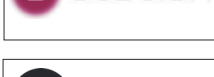
Argitaratzailea:

Aiaraldea Kooperatiba Elkarte
Tirada: 10.000 ale.
Maiztasuna: Hamabostekaria
Lege gordailua: BI-1230-2013
Posta elektronikoa: egunkaria@aiaraldea.eus
agenda@aiaraldea.eus
agurrak@aiaraldea.eus
Publizitatea: publizitatea@komunika.eus
Tlfnoa: 688 62 53 94
Helbidea: Nerbioi Kalea 12, behe. Audio. Araba. 01400
Telefonoak: 94 656 85 54/688 62 59 00
Web-gunea: www.aiaraldea.eus
ERREDAKZIO OHARRA: Aiaraldea Aldizkariak ez du bere gain hartzen iritzi artikuluetan, zein egindako elkarriketetan adierazitakoaren erantzukizuna.

ESKER BEREZIAK BANATZAILA BOLUNTARIOEI:

Eider Solatxi, Aitor Fernandez de Pinedo, Jon Catalan, Christian Alemany, Aitziber Alava, Endika Arribas, Jabi Asurmendi, Iñaki Iarrakoetxea, Elixarrait Mendiguren, Gemma Corbella, Lander Ria, Cristina Gonzalez, Eunete Molinuevo, Andima Landaluze, Xabi Ugalde eta Alberto Martinez

EGUNKARI HAU LAGUNTZEN DUTE:

Arabako Foru
Aldundia
Diputación
Foral de Álava

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA